

תפארת לבדיקת חמץ שמואל

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור
הנר, ובגמ' עס מאי אור אורחא:
אורי עפיר"ק כ"ק אחי אדמיר הק' וללה"ה
ז"ע על אז"ל (שנת ל"ד) ע"ש עס
השיכה כשמחזקין האדם ע"ש עס חשיכה בזמן
כשהחיל להחזיק ביקרו אור קדושה ש"ק את
הלכותיו משעה ימי המעשה כחשך בערו אורו,
שרואה ויודע היטב מלבו שלא הכין אי"ע כלל,
ויחשוב בלבו הנשבר איך יבוא אל שער המלך
מלכי ש"ע בלבוש שק ובמסכים המנדילים,
ומהשכח ושבירת הלב מהתבונות הזה זוכה
שנעשה לו ערב ומתוק ומרגיש אור טעם יקרת
קדושה

לעבור ח"ו על כל יראה וכל ימלא, ואין לו עוד מנוס ומפלט, מהחשכת הזה שנשבר לבו לקרעו, השי"ת ברוב רחמיו יתמכהו בימיו לדקו ובהסד עליון וזוכה לחשובה ולבדוק את החמץ, וזהו אור לארבעה עשר ומאי אור אורתא מהחשכת ומצירת הלב וזכה שנקחו עיניו מראות לראות ולחפש נחורין וסדקים והבא לעהר מסייעין לו, ובפרט בזמנים האלו, שהיא בחי' שמאל דוחה וימין מקרבת כידוע ר"ח ניסן הוא בחי' דרושא ימינא, וימינך חסדני, וזהו שאה"כ החודש הזה לכם ראשון הוא לכם להדפי השנה ר"ח ניסן הוא בחי' הראש מכל השנה, וכולא גופא בחר רישא גריר, והיא בימן על כל השנה, וז"ש מי שמר ממהו המן בפסח מוצתה שלא יחטא כל השנה:

קדושת ש"ק, וזה"ש ערב שבת מהחשכת וערבית כעשה לו ערב ומחוק, וכן כשהגיע עת ומועד קדושת החג הק', ומחזקו בדעתו כי הימים בשאלין ודורשין עברו ומלפו והוא העלה חרם בידו, ועשה הגיע ליל דביקת חמץ שלריך לבדוק חדריו שמכניס בהם החמץ הוא הילה"ר וכמו"ש ה"מ הק' מקאזינך כ"מ שמכניסין בו חמץ לריך דביקה הרמו שלריך לבדוק בכל המקומות שדרך הילה"ר הוא החמץ לבדוק שם, כ"א לפי ערבו, מי שדרכו לפנים באוב"ק ח"ו או בעיניו ח"ו לראות במקום שאין ראין לראות לריך לבדק ולנערט ולשוב בחשובה ובהרעה גמורה שאל יעשה עוד עבירה, ועל מה שטעה יחזור בהשובה שלימה יע"ש דבה"ק, ואם הוא מחזקו בעלמא שלא הכין עוד א"ע כלל לזה ולא שב אל ה', ועשה הוא כמעט שעות אהדים ויוכל

שבת ערב פסח

וכמו"ש בשם הלדיקים ענין דח"ל מלוא הבאה בעבירה, שהמלוא עלמה באה בחוך העבירה בין החילוונים ח"ו, ועלה מעולה לחשובה היא הכנעה, ושצרות הלב ושפלות באמה, כי אפי' על החטא המר דל"מ חשובה גילה לנו כ"ק אאמר זללה"ה כשמתכוון האדם איך ומה הושפל והורד מלבו עד שישל ממנו עזר העליון מכת העניויות ושצרת הלב הקב"ה חותר לו חתירה מתחת כ"כ ומרחם עליו ופוחח לו פתח לחשובה, כי לב נשבר ונדכה אלקים לא הבוה, וזה"כ אך ביום הראשון שביחיו שאור מנחיכם, וכאז"ל אינן ורקין מיעוין ר"ל בערם כשהופיע ביקרו ליל התקדש חג וקדושת מ' אכילה מלפ

מצות האכל במקום קדוש וגו' אולי הענין ע"פ מאה"כ (ההלים ל"ד) סור מרע ועשה טוב, וכמו בחולי הגוף לריך מקודם לח לז סמים לנקותו מחלואו והמנו שיוכל לאכול אח"כ מאכלים טובים ובריאים, כן בחולי הנפש, צפרה כל עשיית מלוא או תות"ש לריך לשוב בחשובה שלימה, להסיר מקודם האבנים והפסולת שיטאר הכפש נקי, ויהי' כלי מוכשר לקבל הקדושה, וז"ש דהע"ה בחחילה סור מרע, ואח"כ ועשה טוב, ואזי קדושתו והפלתו עולה למעלה לרנון לפני ארון כל, אבל כל מה שיטעה מהתו"מ ערס כהר מחלאת עונותיו הכל הולך אל הסע"א, שמוסיף בזה חת כה להסע"א ח"ו,

ושכרות הלב כשמחנולך אור קדושה ש"ק והוא מממש במעשיו ורואה שלא הכין איש כלל, מהחשכה הזה נעשה לו ערב ומתוק שמרגיש עריבות נעימות מחיקות קדושת ש"ק, והוא הכנה נחולה לקדושת החג, שיאכל המלה נמקוב קדושה, שיהי בקרבנו קדושה, להכניס המלה למקום קדושה, ושלא יחשפו ויעשקו יודים ח"ו, ערוב עבדך לטוב ואל יעשקו יודים.

וכל המנות ישיבת בתחילה השאור ומחץ היא ה"ה"ר שמרומנו לגבוהות, ויעשה תשובת המשקל, היינו הכנעה ושפלות, והוא איך ביום הראשון אכ"ר מיעוטין, והוא הרמו שמחץ בצריפה כמחז"ל (ע"ז י"ח) כל הזתיהר נופל לניחנס, ומהכנעה ושכרות הלב יזכה להרגיש אור מופלא ונעם יקרת ליל התקדש חג, כעין שאמר בקדשו כ"ק אחי אדמיר הק' זללה"ה ז"ע על אז"ל ע"ש עט חשיכה (שבת ל"ד) ר"ל עט החשכה

לפסח

(א) **אגידה** ואשמחה בחסדך אשר ראית את עמי ידעת בלרות נפשי (ההלים ל"ח) ר"ל כשהופיע ביקרו ליל התקדש חג אגיל ואשמח בחסדי ה', הם אמנם אשר ראית את עמי היא לרה הגוף, וידעת בלרות נפשי היא לרת הנפש, מששתי את כל איברי ואין בי מחוס, עכ"ז כשהופיע ביקרו ליל התקדש חג שה"ג נגד האט"ה (ע"אז"ח סי' תי"ח) שנתעורה אור החסד בעולם, בח"ו וימין חקרצני, חסד דקדושה, גם אנכי השפל כמוני אשתח בה', ובה' סתלל נפשי שגם עלי יזרח אור דקדושה וחסד ה':

והענין היא כמבואר בשה"ק צעת יליא"מ ה' התעוררות הרחמים ועת רגין העליון ממקיר הרחמים רבים ממקום גבו' מאור נעלה בלי אהדל"ת, וכמ"ש אדמיר זללה"ה ע"ד הוד' חיות (סי' י"ט) אמר משה הואיל והוא"ל חסך בגילתכס אינו מביע בע"ז שלכס, ופי' עפ"ד הוה"ק (ח"א ק"ו) על ועבד הלוי הו"א, היינו שהתעורר רגון עליון ממקום גבו' על גבו' לפדות ארזכס למצן שמו יח', והחסד והרגון

העליון היה הוא נוקב והולך בכל שנה ושנה, וז"פ בהמקראי קודש ויקרא משה לוקמי ישראל וגו' ולקחתם הגודת ארוב והנעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות, והק' הכלי יקר למה שינה משה מלוי השי"ת שאמר והנעתם בתחלה אל המשקוף ובדברי קדשו כ' לאמר ונחנו על שתי המזוזות ועל המשקוף מתחיל לעילא, ואולי י"ל עפ"ד החו"ט (יומא פ"ה) על אז"ל אמר ר"ע אבירכס ישראל לפני מי אהס מיעהרין, מי מעהר אהכס אביכס שבשמים, ופי' לפי שהדרן הישרה הוא שיצור לו האדם נעלמו להקדש ולטהר, וזו כשבא לטהר מבייעין לו, ועז"א לפני מי אהס מיעהרין ומפני שלפעמים לפי שיצר לב האדם רע עליו ולא יוכל להתגבר עליו לכופו ליעהר בתשובה, והוא רחוס לכפר עון יעוררהו ובימין דרקו יתמכהו לבלתי ירח ממנו נדה, וז"ש מי מעהר אהכס אביכס שבשמים, וז"ש הקב"ה למשה ונחנו על שתי מזוזות בחי' לפני מי אהס מיעהרין, באהדל"ת, ואח"כ על המשקוף בחי' מי מעהר אהכס ההעוררות דלעילא, כי משקוף רמוז להשי"ת כמבואר במד"ר (פ' בא).

הוא יזכה אח"כ לרחוץ א"ע מעומותיו, ושיקר
 הרחילה התשובה והטהרה לדרך להיות צמחה
 יסוד לתקן פגם המר, והוא הרמו כרפס, שהיא
 יר"ק והיא אוחיות קר"י, וז"ש חז"ל לעבלו בני
 מלח, הרמו לתקן החפץ הזה בדמעות שהם
 מלוחים כידוע מאחז"ל ופס"כ (דברים כ"ג) וה"ש
 כי לא יהי' עזר והי' לפטות ערב ירחן צמים,
 ר"ל איש כי לא יהי' עזר, וכשירצה לפנות
 מעלמו תשכח לבו ומח"ז ירחן צמים בדמי
 דמעות, פלגי מים ירדו עיני על לא חמרו
 חירחיק (תהלים קי"ט), ועוד ע"ה נאמנה לתקן
 האוב"ק היא חר"ת, ויבפוך מרת נפשו לפני
 יולרו בחפלת שמ"ע צנונה, שהיא ח"י ברכות
 נגד ח"י חוליות שבשדרה המבואר בחז"ל
 (ברכות כ"ח), והעפה יורדת מהמוה דרך ח"י
 חוליות שבשדרה, והוא הרמו יח"ז אוחיות ח"י
 ל, הרמוזת למדת לדיק יסוד עליון ועי"ז מגיד
 יוכל לפתוח פיו בהו"ת, וכידוע שהצריח המעור
 מכון נגד בריח הלשון, וע"י הפגם באוב"ק
 הוא צבחי' נאלמתי דומי', וכמבואר בסה"ק דוס
 יו"ד ה"א, כאלס לא יפתח פיו, ובקדושת מדת
 יסוד יוכל לפתוח פיו ולפה סת ולשפוך את
 מרת נפשו, ולומר שירות ותשבחות ולספר
 ביציאת'ת כמלו' מפי ארון כל, ועוד זוכה ירחצה
 לקדש ולטהר לבו ישראל ג"כ, כאז"ל (יומא
 פ"ו) יהוד ששב מוהלין לו ולכל העולם כולו.

(ב) **ד"ה** להמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא
 דמלריכ. עפ"י המבואר בסה"ק מלה
 מרמו להכנעה ושפלות שאינו מגבחת א"ע ואינו
 מתנשאת, והוא לחס עוין, הכנעה ובפלת
 ואבותינו במלריכ היו יודעים שפלות מלכס והיו
 נעשים כנענים, וכש"ל וחרא את עני אבותינו
 במלריכ, וזכו עי"ז להישועה כי ע"י הכנעה
 ושפלות זכו לעזר העליון ולהקן פגם המר כי
 לז

כי זהו דרך הישרה שיבור לו האדם, ומשרע"ה
 כשראה והביט בשפלות ישראל שהם ציו' ערום
 וערו' ובפרט בזרות האחרונים, וכמבואר ר"ת
 משה מ'מכון ש'צחו השגיה אל כל יושבי הארץ,
 לדורות אחרונים שפלי' ארץ, וראה שלא יהיו
 זכאים לזה, הגבי' אותם למעלה ראש, למקום
 ציו' ונעלה נעלם ונכחד פנין כל ח', ומכל
 המקצועים, למקום דלג' מהשנה תפיסא צי'
 לא מלאך ולא סדף וכמו"ש אאטיר זללה"ה
 זי"ע על אז"ל (ברכות כ"ט) המהלך במקום
 גדידי חיות ולסטים מתפלל חפלה קלרה עשה
 רלונך בשמים ממעל, ופירש"י ז"ל שזין שס
 תשא ואין רלונך עליהם אלא לעזר ועזר
 לתחתנים על רלונך, ופי' בקדשו כאשר האדם
 הוא במקום גדודי חיות ולכסי' אויבי הגשם
 אשר סבבוהו מכל זר ונגעי צב"ה העומדים
 סביבו ועומותיו ילכדוהו ואין פנאי ויכולת בידו
 לעשות ולהאריך בהשיבה ובחפלה כסדר הראוי,
 יחפלה חפלה קלרה, אז ילעק משומק לבו אל
 ה' בחפלה קלרה כזאת רבש"ע עשה רלונך
 בשמים ממעל, חוס ורחס והמול נא עלי
 ברלונך העוז ברלון העליון מקום שהיון שכ חטא,
 שאינו נוגע לשם שום העא, ואין רלונו עליהם
 הלא לעיב, ואח"כ כאשר יכת לי ה' מהויני
 סביב אז אהדר השיבתי והפלתי מלדי כרואי
 וכנכי, מתחא לעילא, ומאורו מקום הרהמיס
 הי' צבת יצי"מ באהדל"ע מתחילה, וז"ש להם
 משרע"ה והגעתם אל המשקוף בהמילה ואח"כ
 ואל שחי המזוחות מלעילא נחפא, והתהטורות
 כרחמים והחכמים והרלון העליון הזה נוקב
 והולך, וז"ש קדש ורח"ץ, בתהילה קדש, אף הם
 לא רהך האדם א"ע מ'זוחו, ומקף רגנו ועד
 ראשי' חין צו מתוס, עכ"ז הטהורר צלילה הזאת
 התעוררות הרחמים והרלון העליון ונלוצי
 התעוררות קדושה בתחילה מלעילא, ובקדושה,

העכ"ם שנמשלו כארזים, הנחל הכא, משעה
הזאה שאנחנו נאכפיים יחד בחבורה חרף ניכל
לזכות להיות בשנה הבאה בל"י, שיבנן נדמינו
מארבע כנפות הארץ לארצינו, ולהיות בני תורין
משעטנדי הי"ר.

(ג) **ואפי'** כולנו חכמים כולנו נבונים כו'
מלוא עלינו לספר צי"מ, והדקדוק
ידוע מה"ח שהחכם ונבון ויודע החורה יהי'
פגור ממ"ע של כיפור יי"מ, אולי יען כי לילה
הזה לריבה שימור מהמקטריגים שלא יאחזו
בהמלות ונגדל הנהירות, כי כל המקודש יוחר
לריך שמירה יחירה, וכמו שמביאים בשם
המבילחא שגריכין ישראל להשתמר בלילה הזה,
לכן הו"א שכונן יוחר שלא יספרו צי"מ לגלות
כל מנפיו לבס צהדי' רק ליחד כל היחודים
במחשבה כדי שלא יאחזו בה החילונים, עז"א
המגיד מלוא עלינו לספר, כי ע"י הסיפור
ברוממות ה' ובנפלאותיו ממילא יכיר שפ"ע כי
הוא צרי' שפילה אפילה מעוטה דעה וההכנעה
היחירה משמרת מהחילונים, בנח' ואחרי מי
אחה רודק, וכמ"ש בקדשו כ"ק אחי אדמיר הק'
וללה"ה בשם סה"ק השם אהי' הוא השם של
שמירה שלא יאחזו החילונים, והיינו צמח שיודע
שלא עשה עוד עדיין מאומה רק הוא צנח'
זמן אנה להיות, ולא בא עדיין פחה השער,
ממילא סוגר הפחה בפני החילונים ושלא יתערב
זר בשמחתנו, וכל המרבה לספר, כאו"א
במדריגתו שהוא, גם הוא משונה:

(ד) **מעשה** צר"א ור"י כו' והיו מספרים
צי"מ כל אותו הלילה עד
שנאו הלמידהם ואחרו רבותנו הגיע זמן ק"ש
של שחרית, המגיד מביא ראוי' כי בהסיפור
לא שלטו החילונים שאף כי המספרים היו ר"א
ור"י

לז כשר ונדכה אלקים לא תבזה, ומוחר להם
חחירה מתחת כסא כבודו, וזהו שט' להם משה
רבינו ע"ה ולקחתם אגודת אוזב, לשרש מקודם
שורש החטא היא גיאות, ולהשפיל א"ע כאוזב,
שענ' היא היקין לאוב"ק, כאז"ל (ברכות כ"ח)
כרע צמודים עד שיחפקו ח"י חוליות שבשדרה,
שע"י יורדה העפה וכהג"ל, וזהו כל דלריך שרריך
תיקון צמדה כ"ל שמרומו למדה יסוד, ע"ד כי
כל צמחים ובארץ, ולריך עהרת המוח שטיקר
הפגם הוא בהמוח שהעפה נעקרת מהמוח, ייחי
ויפסח, וכידוע שסיבת החטא היא ע"י גיאות,
שאם הי' מבטל א"ע נגד הכלל ישראל והי'
אוהב את עמו ישראל ל"ה בא לידי עבירה, כי
הי' מחבונן במעשיו כי בחטאיו יכריע כל
העולם כולו לקף טוב, וכמבואר צויק"ד (פ"ד)
נמשלו ישראל לשה מה שה היה לוקה על ראשו
או בא' מאבריו וכל אבריו מרגישין כך הן
ישראל אחד מהן חוטא וכולן מרגישין בו, ואלה
הנאן מה חטא, וז"ש המגיד ייחי ויפסח שיחבר
א"ע עם הכלל ישראל כאז"ל (פכמים) פסח
כאכל על החבורה, שזה הוא עיקר עהרתן של
ישראל וכמו"ש בקדשו כ"ק אחי אדמיר הק'
וללה"ה הפי' ע"ד הוזה"ק שכ' צחיליא סגי
מהני תשובה, ר"ל אפי' על החטא הזה,
ע"י ציטול והכנעה להכלל ישראל נתקן הפגם,
זי איש את רעהו יעזרו, וכמו"ש הנביא (ירמי'
י"ד) מקוה ישראל, ר"ל כמו שהמקוה מטהר
כן הכלל ישראל מעהרים (עי' יומא פ"ה),
וכמו"ש צמדרש (פרשה ויחי) האספו
העהרו המד"א ויאספו ויעהרו הלשכות (נחמי'
י"ג) וע"י החקונים האלה ייחי ויפסח לפ"ה
ס"ח להכרית כל החומים והקוליס הסובבים את
הששנה העליונה, וכמו"ש צמדר' שוח"ע (כ"ב) מה
חולעת זו אינה מכה את הארזים אלא בפי'
כך ישראל אין להם אלא פיהם ומכין את

ור"י וכל רבותינו שהיו מספרים בקו"ט והיו מימדים כל היחודים הנפלאים עד כי דבריהם הק' היונאים מלבן העמוד נכנסים ללב השומעים כ"כ עד שבאו תלמידיהם ליחוד ה', עכ"ז לא שלטו בה ההיולוגים שאם היו נתאחזו ההיולוגים ח"ו לא פעל הסיפור בלב התלמידים, אבל ודאי שומר מזה לא ידע רע, ובספורם הופיעו כ"כ הארה נפלאה עד שבאו להתכלית לידע אחדותו ית"ש באמת ביחוד נפלא כראוי, שזהו תכלית כה"ח והמלכות.

וכש"נ בשם הרה"ק הרמ"ל מסאסוב ובחורתך כחוב לאמיר שמע ישראל ד"א ד' אחד, עיקר תכלית התורה היא שיוכל לומר שמע ישראל, ליחד לאחד, וכ"ז היא אם התורה והמלו' הם בהכנעה ושפלות ובאחדות ישראל, וכש"כ (כ' קדושים) ואהבת לרעך כמוך אני ה' וכאז"ל זה כלל גדול בתורה.

(ה) אר"א ב"ע כ"י ולא זכיתי שתאמר יו"מ בלילות עד שדרשה בן זומא, כי לכאורה איך מביא רא"י מהגדולי רבותינו, מהמספרים כאלה, שבמקום גדולתם שם אחת מולא ענותנותם, ואף גם זאת בדברי מוסר גדולי הופיעו נאז"י התעוררות בהדרי לב השומעים, ומה גם בספור יו"מ שקוב"ה הדי בהיות סיפור, ואולי זה הרמז ולא זכיתי שתאמר יו"מ בלילות ר"ל לא זכיתי למזל מקור נאמן ורא"י שאף אם המספר הא' במדרגה קטנה בבחי' לילות שפיעל ועושה רושם ג"כ בלב השומעים, עד שדרשה ב"ו ומביא רא"י שאף הסיפור מ"י"מ מאיש פשוט כמוני פיעל ועושה רושם בלב ישראל שיזכרו תמיד יו"מ, וז"ש שא"ל למען תזכור וגו' כל ימי חיך ימי חיך הימים היינו מהסיפור מלדיקו עולם שנק' בחי' ימים, כל ימי חיך הילות אף מסיפורי

האלו שהם בבחי' לילות שנחשך בעדם אור הדעת ואינו יודעים מה, איך לסדר מערכת סדר במלות האלה העומדים ברומו ש"ג, ולמלא מילי קדם מלכא עילאה ביו"מ, עכ"ז גם דבריהם נכנסים בהדרי בנן לב השומעים, כי סיפור יו"מ היא בבחי' אע"א דלא סלקי ב"י נורא מבטחין ב"י, והיא עם זמן שכל הלצות דורשים את ה', שנתעוררו בהתעוררות נפלא באתדל"ע, והקול נשמע בבואו אל הקודש ועושה רושם בלב השומעים לעוב, וכש"כ והגדת לבך ביום ההוא, הזמן מהגול לפעול בהסיפור, יהי מי שיהי, ואולי בן זומא לשיעתי שאמר (אבות פ"ד) איזהו חכם הלומד מכל הדם:

(ו) חכם מה אומר מה העדות והחקים אשר לו ד"א שהוא שואל כגון על קדושת אוב"ק ועוד עיני מלות כאלה אכילה ושחי' בלילה הזאת אם קדושתם כ"כ, ולהיפך ח"ו אם הפנס גדול כ"כ, ויותר טוב ה' שיברא האדם נעדר מתארת האלה, ואפי' מהראוי לו, למען לא ישל בהשגת גדול כ"כ, ומה העדוה והחקים והמשפטים אשר לו ד"א לנו, ואף אחת ח"ל כהלכות הפסח, כי לא כמחשבותיכם מחשבות ה' והדרבא זולת עבודת האדם בשבירת התאווה הגשמית כבר נבדלו מלאכים ולכא הנשים, אכן עיקר השענוג וריון הש"ח משוכני בחי חומר היא ממה שבנרא' בעלי האות היל"ר והם מושלים בילרס וטהרו וקדשו את נפשותיהם, וממנו נקה לעבוד את ה', וכמרומו לנו בה' מזה וכמבואר בנוע"מ על אז"ל (פסחים ל"ז) שאין יולאין יד"ח א"א בה' מינים, ועמם כל שהיא משום כל תאכל חמץ שיוכל לבוא לירי הימוץ ישנו באכילה מלה, ולכאורה אדרבא השכל הפוך היא, לעשות המלה רק

וישבור את ה' בהלהבות גדול, וכמאה"כ (פ')
 ללבים) ראה נהתי לפניך את החיים ואת הטוב
 וגוי' ובהרת בחיים, וזהו עיקר עבודת ה',
 וזהו הרמז בשעה שיש מלה שמרומז לחיים כמ"ש
 כ"ק אחי אדמו"ר הק' מלה במ"ק גימט' ה',
 ומרור שימט' מות, בשעה ששניהם מונחים
 לפניך, וזהו ימ"ס ברע ויבחר בטוב, וזהו עיקר
 עבודה ונח"ד להשי"ת.

רק מן הדבר המשימר מן החימוץ מכל וכל,
 ומרה שרק כשיוכל לבוא לידי חימוץ אזי מיקרי
 מ"ה ושמר, משא"כ כשאינו יכול לבוא לידי
 חימוץ לא מיקרי מלה, וכן היא בעבודת ה',
 שאין העבודת בשלימות רק במקום שיוכל לבוא
 לידי חימוץ שאור שנעיפה ה"ה"ר, ומקום
 דשכיח הוי"קא, ועכ"ז שמר רגליו מלבד זהו
 עזרת ה' הנלהב, וכש"כ ובהרת בחיים, וזהו
 מ' חכמת פסה ואמרתם וזה פכה רז"ל לה' לשם
 ה'.

(י) **והיא** שצמדה לאבותינו ולנו כו' אלא
 שכל דור ודור עומדים עלינו
 לבלותינו והקב"ה מילינו מידם, אולי כמ"ס
 בקדשו כ"ק אחי אדמו"ר הק' עה"כ (תהלים
 כ"ז) אם תקום עלי מלחמה ב"ת אני צופת,
 צוהו עלמו שקמו עוד עלי מדיעים לאכול את
 בשרי מזהו עלמו אנכי רואה כי עוד בי
 קוסעא דחיוחא וצופת אני עוד בד' בהקות לור
 ישועה, כי על המחים אינו יורה עוד חלים,
 וזהו גם הפי' כמה שכל דור ודור עומדים עלינו
 לבלותינו ולקצרנו עלינו, זה עלמו היא ההלה,
 כי רואים אנחנו מזה שהיים אנחנו עוד,
 והקותינו חזקה שילינו מידם ולא יוכלו להרע
 לנו.

(ז) **והרשע** שאל כרשע, מה העבודה הזאת
 לכם, לילך בגדלות ובגפלאוח
 מבס בעינייכם כאלה, שחכלו לפול ברשע הילך
 וצוה הוא כפר בעיקר, שזהו רלון ה' משובני
 בחי חומר, ובעבור זה עשה ה' לי בלאתי
 מתארים, שהיו ארפ"ס את הפלך עניה מלות,
 כי לא חתן, שהיו שומרים א"ע מלבוא לחימוץ
 יל"ה"ר והיו אוכלים לשם ה' בקו"ט וצוכות זה
 גאלו:

(יא) **וירתנו** עלינו עבודה קשה שהי' מכבידים
 את עול הגלות כדי שיהי' לנו
 קשה לעבוד את ה', כי שאור שנעיפה ושעטור
 מלכות מעכב מלעבוד רלוטו של מקום.

(ח) **תם** מה אומר מה זאת ברואה ומרגיש
 גדול אורות הבהירות, ולעומת זה
 הבהירות הילך ושאל בתמימות מ"ה זל"ה ב'
 הפכים בנושא אחד, ואמרת אליו בחזק יד
 הילאנו ה' ממלרים, כי זהו לר"ך עבודה ומלחמה
 להחבר על ילרו וללחם עמו בעת שזולה
 לפרוש רשע לרגליו ללכדו ולננשו מעבודה ה',
 ובפרט בשעת הו"ה:

(יב) **ונציעם** אל ד"א אבותינו, אף שהיו מכבידים
 ומעטים הוחס מאוד מאוד, עכ"ז
 וילעקו בני' אל ד"א אבותיהם, וגם דאנו לכם
 על זה, וכש"כ ועל שועתם אל אלקים, וכמבואר
 בספ"ק שועתם ה' אל אלקים ר"ל מה שגרמו
 להם מניעות עבודת ה',
 בכל

(ט) **יכול** מר"ח כו' בעבור זה לא אמרתי
 אלא בשעה שיש מלה ומרור מונחים
 לפניך, כי עיקר מעלת החשובה היא בעת
 ילדות, שעודו בחוקשו ובחמימות הילך, ועכ"ז
 יתגבר על ילרו, וימאס ברע ויבחר בטוב

יב) בכר דור ודור חייב אדם לראות את עלמו כאלו הוא יאל ממלרים, אולי יל לראות הוא מלשון חז"ל (כחובות ק"ט) רואה אני את דברי אדמו"ר, ר"ל אף בשפלותו לריך לראות א"ע, ולא יאמר לכפשו נושא, כי אף שמהם שפלות והכנעה היא מדה טובה אבל לא שואג עי"ז נושא ולא יכול לפסול א"ע עוד, ובבחי' כתיב למאור, כמו"ש הרה"ק ר"ם מקאונ"ץ הכ"ע: היא רק למאור שיעלה עי"ז אח"כ לצדקת ה' ויאיר בהתורה, אבל לא כתיב למנהות שיהי' מונח עי"ז, וכמו"ש הרבי ר' ביגם ע"ד רש"י ז"ל (פ' בהעלותך) עה"כ והא"ס משה עניו מאוד, פירש"י ז"ל שפל וסבלן, ר"ל אף בשפלותו יסבל א"ע בחי' ויגבה לבו בדרכי ה':

יג) ואני עני ואביון אד' יחשב לי, (תה"ס ת') רש"י ז"ל פי' יתן לי לב להשיב עניותי ואביונותי להושיעני, אולי הפי' כי אנכי מחבונן בעניות דעתי שנחשך בעדי אור הדעת ובתרגומו שס והא"ל עניא והשוכא, והלדיקים שזו לנו למזירות איננו עוד, ואבדו חסידיו ומשגיג אין בעדינו, ואנחנו בבחי' גאלמתי דומי' החשיתי משוב, וכפירש"י ז"ל החשיני משוב הפי' מדי'ת מפני יראת, והת"ד פי' שחקתי מלדבר דברים טובים ונחומים כי פן צרכות הדברים ה"תך והתרעם, ועכ"ז אשים מבצחי בהקוח ליר יועיצי כי אד' יחשב ליי מה שיקדש אוחנו בסוד קדושין בתיבת לי, ע"ד הרי את מקידשת לי, וכמאג"ר הכניא וארשחיק לי, ואמר אכ"ע כהקדש, כי אין לחילומים אחיזה ויניקה, ואנחנו מיוהדים ומשועבדים לבתי לדי' לדוד, יהי' מי שיהי', ובאזיה מלכ שיהי', ואף כי גר אנכי עמך, כי אף מה באתו עושים היא ג"כ כמעשה גר, בתעשה ידים בלבד, וזריכי' אקטנו עוד לדאוג על רבות הדברים, עכ"ז חושב ככל אבותי

השי' ברוב רחמי מלך הכוונות ויחודים מהאבות הק' שהיו יודעים ומכוונים כל הכוונות הראויות לכוון עם מעשה ידינו, וכמ"ש ע"ד רש"י ז"ל בפ' לו את אהרן אין לו אלא זירו מיד ולדורות, שיש לייקים שעושים המלות רק עבור עצמם בלבד, ויש לייקים שעושים עבור עצמם ולדורי דורות הבאים אחריהם ולבני בנייהם עד עולם, והקב"ה מלך זאת למעשה ידינו, וז"ש חז"ל (קדושין מ') הקב"ה מלך מחשבה למעשה, ר"ל מחשבות וכוונות האבות למעשה ידינו:

יד) קדיש ורחמי אולי הרמז ע"פ המבואר ע"ד חז"ל (ברכות י"ז) גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם שרלוניטו לעשות ר"וקך, אלא שאר שנעיסה ושעבוד מלכות מעבד, דסיבה טומה בית ישראל הם ע"י שאור שנעיסה ושעבוד מלכות, והן הם הנורמים להחשאים, והעבירה נעשהה בלי דעת ורלו"ן, והיא רק כמוץ בלא חטה, כי פנימיות הלב היא נקי ומנוקה מכל שמץ ודופי, ושם לא יגע רע, כי הוא חלק אלקי ממעל, קודש ישראל לדי', וכמ"ש כ"ק אחי אדמ"ר הק' עה"כ (תהלים כ"ז) את החנה עלי מחנה לא יירא לבי ואחז"ל (במד"ר אהרי) אם החנה עלי מחנה, של ס"מ לא יירא לבי, ר"ל הלב דייקא לא יירא, כי נשמה שנחה בי עבודה היא, והיא ה' חוקר לב ונחון כליות, ובקובטא דחיותא יוכל להשיב ולחי' את נפשו, וכאז"ל (צ"ר פ' חולדה) ר"ל אמר משל לקוץ וקרח שהי' עומד על שפת הגורן ועלה המוץ בקוץ ונפחנך בשערך עלה המוץ בקרח ונתן ידו על ראשו והעבירו כך עשו הרשע מחלכלך בעוונה כל השנה ואין לו צמה יכפר אבל יעקב מחלכלך בעוונת כל השנה ויש לו צמה לכפר, וכבר האריך בזה בכה"ק ישמח ישראל הפי' כי עבו

אין

הסודות הנסלחות שנתגלה זרע ישראל פסח
סגולתו:

הא לחמא עניא די חבלו אבהתא בארעא
דמלריס, אולי הרמו אבותינו במלריס אף
שהיו יודעים מן ערכם ושפל מלכס כש"כ ואת
ערוס וערי' עכ"ז בצחו גד' נטור ישועתא
ואכלו את המנה שהוא מסוגל לגרש ולבער את
הי"ה"ר, כמצואר בזה"ק מלה משון מ"ות'
מלה עבדו מזותא עם הס"א, וזכו עי"ז לאור
גדול ולגאולה, וכן אכתו היום כל דכפין מי שבפוף
חתת הי"ה"ר שהיא משוקטת בתאות ייתי ויכל
הזיות מלה וזכה יגרש ויבער את הרע מקרבו
ויבער את רוח העומאה מן ההרץ ויהי פופרש
ומונדל מכל רע, וזהו עיקר הרטון מהזב"ה
וע"ז אתו מחכים ומקיים שיהי' בקרוב צבי"א,
וכש"כ (זכרו' יג') ואת רוח העומאה אעביר מן
הארץ, ונעבור זה אחו"ל (ברכות ל"ד) במקום
שבע"ת עומדין לדיקים גמורים אינם עומדים,
כי זלע"ז עשה האלקים שיש נשמה מלך דקדושה
ומלך ההיפוך ואם האדם מגביר ע"ע את הנשמה
שבקדושה, שהיא מרחיק עלמו מכל שמץ ודופי
מקשטותו, ומקדש ומטהר עלמו בכל מיני
קדושות עד שנעשה לדיק גמור מונבל ומיפרש
מכל רע, עכ"ז העומאה נשאת עוד בעולם
שהוא אינו מכרית אותה, משא"כ הבעל תשובה שהי'
ע"ע נכנס אל העומאה והי' כפוף חתת הי"ה"ר
ומעחה הוא מרחק א"ע ומקדש ומטהר א"ע
בקדושתו הוא מהפך את העומאה לקדושה
ואת הרע לטוב ומכרית ומעביר העומאה
מהעולם וגורם בזה מפלה לשונאי ישראל, כי
כל כחם וחיותם היא מכה העומאה
וכאשר נגרש ומנער אותה סר ללס מעליהם
ולא יוכלו עוד להרע לישראל, וזהו שארז"ל בע"ס
גדולים מלדיקים גמורים וזכה גם אכתו באכילת
המלה

אין לו פנימיות הלכ והעבירה היא תוכו כבדו
וממילא אם עלה המון בקיון וכסתבך בשערות,
עלה המון בקרחה היינו ציעקב ונתן ידו על
ראשו והעבירו כי יש לו במה יכפר, כי הש"י
צוחן כליות וחוקר לב רואה בפנימיות הלכ שעבירה
נעשחה בלי דעת ורלון, והיא רק כמין. בלא
חטה, ובפרט כאשר הגיע עת זמן שבעל השאור
עת שנתגלה בעולם הארה גדולה ממקור
הרחמים רבים ממקום גבו' מאוד נעלה צחתי'
אכ"י, אכי ולא מלאך אכי ולא שרף, נתגלה
ונתעורר אף בפשוטי ופחותי עם פנימיות לבנס,
וקול יעקב נוהם מההומותיו ולבו זועק אל ה'
ומודה ועוזב ומרלה ומשיים למתהקב"ה ושכ
ורפא לו, וזהו הרמו קדש ע"י החלק אלקי
המטורשת בלב איש ישראלי צחתי' קודש ישראל
לה' עי"ז רחץ יוכל לרחוץ ולטהר א"ע, כי
יש לו במה יכפר, צחתי' נתן ידו על ראשו
והעבירו, ר"ל אם משיג אל לבו נגד מי חטא
ובכה מי חטא כי הכל הוא מהש"י ע"ד אכי
ראשון הוא מעביר המון מעליו.

כרפס הוא ירק העמון בעפר, הרמו הוא
כידוע שיעקר השורש לחשובה היא
הכנעה, כמש"כ (ישעי' נ"ח) הכזה לוס אבהרהו
הלכוף כאגמון ראשו, ובלא הכנעה צחתי' אכני
עפר ואפר א"א א"א לחשובה, וכמ"ס צמד'
הנ"ל ויש לו צמ"ה להתכפר, היינו בהכנעה
צחתי' מ"ה אכני, וזכה הוא מעורר כח הרחמים
הנ"ל.

יח"ן. עי"ז יוכל להיות אח"כ פרוש ומונדל
מעניכי עוה"ז:

מגיד שהיא עת זמן לשפוך את שימו ומרת
נפשו לפני ה', ויוכל לזכות לידע להגיד
הסיפור יצי"מ בכל הכוונות הראויות וכמ"ס
ע"כ מגיד דבריו ליעקב שיוכל לזכות לידע

המלה לעשות מלואה עם הסי'א ולגרש ולנער
אז הרע מקרבינו ולהעביר גלולים מן הארץ
והאלילים כרות יכרחון להקן טולם במלכות ש'
ולזכות לגאולה שלימה.

האבות את מעשי הננים חף שהם בלי כוונה
ומחשבה רצוי, והקב"ה משלם לזניהם כמעשיהם,
שנחשב מעשיהם כמלוא שלימה בלירוף הכוונת
והיחודים מהאבות, ועי' ממילא הר"י ז"ה
ר"ל הקב"ה שנק' ז"ה אל'י נעשה משונת,
ועי' הביא ראי':

כר לרריך כמו"ש אאמרר וצליהיה שלריך
מזילה סליחה וכפרה על העבר, ייחי
ויפסח יולג ממדרגה למדרגה כי כן הייתה
אז במלרים שהי' דולגים למדרגה גבו' רמה
וגשבה למעלה הרבה מפי מעלתם, השחא הכא
מעט הזאת שנת:לה עם רלון ואהבת וחסד
בשולם בחי' וימיק מקרבינו וכול לזכות להיות
בע"מ ולהפוך הרע לטוב ולהכניע הכל תחת
רשות דקדושה, והזהלכנה הצאה צ"ח שזוכה להעביר
גלילים מן הארץ ולהקן עולם במלכות שמים
בחי' והי' ד' למך על כל הארץ, השחא עבדי
שינחנו עבדים ומשעבדים לילך אבל בכיית
מזה נוכה להיות צ"ח לגרש ולנער רוח העומאה
מן הארץ, ולהכניס הכל לקדושה, וגם בכלל
זה הלריכים עתה להיות נעשים צ"ח יזכו ג"כ
בקדושת המלה ובקיום מלוא האלה להיות צ"ח
ולעבוד את ה' צביתם בתלרות ישראל, וכאז"ל
כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול
מלכות (אבות פ"ג):

(טז) **מעשה** בר"א ור"י ור"ע ור"ע שהיו
מספרים צי"מ כל אהו
הלילה, שהיו מאירים בספוריהם לחלמודיהם וגם
לאנשי הפחותים שהיו צבחי' לילה, והש"י הי'
מלך מעשיהם עם הכוונת והיחודים מרבותיהם
הק' ונחשב למעשה שלימה, וזכו לאור הדעת,
ע"ד להגיד בנזקך חסדך ואמונתך בלילות:

א"י מעשה, היא לירוף מ"ה ש"ע כמבואר
בשם האר"י הק', ופי' אס אדם מבטל
א"ע בתכלית הביטול בחי' מה אנכי, ממשיך
ע"ע ש"ע נהורין עילאין.

(יז) **חכם** מה אומר מה העדות והחקים
והמשפטים אשר לי ד"א אחכם,
עיקר החבלות והמכוון מקיום העדות והחקים
היא רק לבוא להתחברות הכלל ישראל, כדחז"ל
אחכ"ם אחי ואחכ"ם, ואף כי הלדיקים אינם
אחנו עכ"ז הכלל ישראל הוא קיים, ואהבת
לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה, וכמו"ש
אאמרר זללה"ה כי הפיוס והסוף מעשרת
הדברות הוא וכל אשר לרעך, ופי' שכל עשרת
הדברות תלוים העיקר שיהי' כך אהבה לכל
ישראל וכ"א יהי' רעך ומצריך, ואף אהה אל
כהלכות הפסח שמורה ג"כ לאחדות, צבית אחד
יחבל, וכת"א בתבורא חדא יתאכל, ואין מפעירין
אחר הפסח אפיקומן, וכאז"ל (פסחים קט"ז) רב
אמר שלא יעקרו מהצורה לחבורה וכמ"ש בקדשו
כ"ף אחי אדמיר הק' הצי' שאובנו וריעיו
יתלאו

(טו) **ואת"י** כולנו חכמים כו' מלוא עלינו
לכפר צי"מ, אולי הפי' כי
החכמים והנבונים נקיומת מלוא ה' עושים
מלו' וחסד עמו, שהקב"ה מלך הכוונות
והיחודים מהאבות ומהלדיקים למעשה צניהם,
כי הנן הוא גנוז בכה האב, והאבות הלדיקים
בעושים איזה מלו' עושים עם כל הכחות ועם
כל הענפים העתידיים להחפשט מהם, וזה"פ
בדחז"ל (קדושין מ') הקב"ה מלך מחשבה
למעשה, ר"ל הקב"ה מלך ומזך בכיונת

ינאלי חן בעיניו לכל לבקש לעלמו בכל יום
 ובכל עת ובכל שעה חברים חדשים, והכלל
 ישראל יוכל לבטל ג"כ הדינים וכמאה"כ (השע
 ד') חבור עלנים אפדים ה"ה לו, וזהו הרמז
 ש"ס"ה אחר הפסח אפיקומן היא חר"ן.

ונצטק אל ד"א אבותינו שהיו לוטקים רבש"ע
 אף שאין אנו כדאים ודאויים אבל
 מלרף המחשבות טובות מהאבות למעשה ידינו,
 וזהו אל ד"א אבותינו

רשע (יח) מה אומר מ"ה העבודה הואת לכס
 הוא שואל כרשע מדוע כל יגיעתכם
 ועבודתכם היא כ"כ במדת מ"ה, היא הכנעה
 ושלמות, וכמאה"כ (פ' עקב) כי אחס המעש,
 ובאז"ל בשביל שאתם ממעוים עמויכם, ולפני
 מי אתם מבטלים, אבל איש בער לא ידע ובטל
 לא יבין את זאת לראות חמיד הסגנונותיו
 ולעומת זה מעלת חבירו, וגם במלרים
 זכו להישועה בזכות זה, וכמאה"כ (שמות) ריה
 ראיתי את עני עמי אשר במלרים, היינו
 הכנעתם ושלמות לבס, וזהו ואמר לו בעבור
 זה בכה מ"ה עשה ד' לי בלאתי ממלרים, ואילו
 הי' שס ולא הי' מבטל א"ע להכלל ישראל לא
 הי' ע"ל.

דהמעה (כ) בזמירותיו אחר ואתי עני
 וכואב ישועתך אלקיים חשגבני
 (חללים ס"ט) הסי' אס אזי עני ודל במעשי,
 ובשבילם נעשיתי עני, עכ"ז וכואב, אס לבי
 כואב ודואג ע"ז, מה עשיתי, ומה גרמתי,
 נחמתי את אשר עשיתי, ישועתך אלקי' חשגבני,
 לחזור ולבוא במדרגה הראוי, אך ורק אס כ"ז
 היא באמת ולא שיעשה א"ע ח"ו, כי היסוד
 והשורש מכח"ת כולה היא מדת אמת, ראש
 דברך אמת, כמבואר בס"ת מבראשית ברא
 אלקיים ה"א אמת, ובמדה אמת יוכל לעלות
 מעלה ראש וכמאמר הצי"א (ירמי' ל"א) מרחיק
 ד' נראה לי, אמת נק' רחוק כמבואר בחז"ל
 (שבת ק"ד) אמת מרחקן מילי, וע"י מדת אמת
 הי' נראה לי,

וד"א שגמדה לאבותינו ולנו, ר"ל חסד זה
 מה שהקב"ה מלרף המחשבה מהאבות
 למעשה בניס עמד לנו לע"ב, והענין מה
 שהקב"ה מלרף מחשבת האבות למעשה בניסם
 היא משום שהקב"ה מלרף לער האבות בקבר
 מהבניה, וכמו"ש רש"י ז"ל (פ' הקת) עה"כ
 וירשו לנו המלרים ולאבותינו מכאן שהאבות
 מלמרים בקבר כשפורעניות באים על ישראל,
 ובעבורם הקב"ה מלילנו מידס.

כ"א (כ"א) **קודש**, קודש ישראל לה', (ירמי' ב')
 עיקר קדושה היא בחי' ישראל
 צירוף ל"י רא"ש, קדושת המוח ממח"ז, כי
 עהרת המוח יוכל להיות נקי ומנוקה בלי שום
 שמך ופגיו', וז"ש חז"ל הרהורי עבירה קבה
 מעבירה (יומא כ"ט) כי העבירה בפועל לפעמים
 יוכל האדם לעכב מעשיתה מממת איזה פגיו'
 שלא יראה ב"א, משא"כ בהרהור לית שום
 בוסה, כי אין אדם יודע מחשבות חבירו, ואולי
 גם בעבור זה אמרו שקשה הרהורי עבירה
 כדי שיפרש מזה, כי יוכל להיות אדם כשר
 ומכוזב ומלא מח"ז, אבל אס פורש מזה שמאמין

צ"א (יט) ולמד ע"י ארמי ארוב אזי, הוא
 מקצורג ע"ז מדוע הקב"ה מלרף
 מעשה ומחשבות האבות לבנים, ואדרבא, אבל
 מה עשו עדת ישראל זרע עם בגולתו.

כב) דא לחמא עניא די אכלו אבהתא בארעא דמלרים, ידוע מאמר הו"ל ואח ערוס וערי' בלי מלות, שהיו משוקצים במלרים במ"ע ש"ס וע"י אכילה מלה היו זוכים לישיעה, כן גס עתה, כל דכפין כל מי שאזא בנחי' כפיף ראש, ע"ד נכפפה קומחיו ממי אשמוחיו, שאינו יכול להרים ראש לפני מ"מ הקב"ה, וכש"כ (עזרא ט') בושתי ונכלמתי להרים פני אליך אלקי, שפנס בהמות ובהראש, והולך בכפסח ראש כמו הבהמה, ייתי ויכול, הכזית מזה, שמרומו להכנעה ובפלות, כי חף שמבואר בזה"ק דל"מ חסובה על פנס המות, יען שהפנס הוא למעלה מחסובה שהיא רק בלב ע"ד צינה לבא, ולבבו יבין ושב, עכ"ז מלה לנו כ"ק ארמו"ר זללה"ה ש"י הכנעה ושפלות, כשמהובן ה"דס בלבו גדול חטאו עד הי"ן טוגע הפנס שאין לו עוד שום עלה ומטום ומפלט, בלבבו הנשבר והנדכה הקב"ה חוחר לו חתירה מהתת כס"כ ומקבלו ופוחח לו פחה לחסובה, וז"ש ייתי ויכול מלה הוא הכנעה ובפלות, כ"ל דלריך מי שלריך לטעות חסובה גס עבור כל העולם כולו, שהפנס טוגע לכל העולם, וכידוע דברי הזוה"ק (ויקרא) מאן דפגיס פנס לגרמ' פגס לכ"ג, ואס האדם משים אל לבו בהשאיף גרמ' הער לכל העולם כולו, ועל עלמו הוא מקבל הכל באהבה, אך יושב ודואג על הזער שגס להעולם, וחושב בלבו איך ומה יעשה שכל העולם ישיבו וי. ו. ק.ו. ההטא והפנס שגרס להס, כי בזה"ל שכל העולם שרוין בלער חוב קדוש מיטל. על כאז"א שישוב, כי מי יאמר זכיתי לבי, ואולי בהטאי הוא כ"ז, ע"ז אמר המגיד כ"ל דלריך שלריך סליחה ומחילה וכפרה עבורו ועבור הכלל ישראל, ייתי ויפסח פ"ה ס"ה, יתפך לבו כמיס נכח פני ד' באמת ובשצירת הלב, ואזי הקב"ה ברחמיו ובהדויו יערה כליו רוח ממרוס

כי השי"ח יודע מהשנותיו נעשה דבוק בקדושה פליונה, בהי' קודש ישראל לה', ומקיים בזה מ"ע קדושים תהיו, וכמבואר בזה"ה הק' אס בא עבירה לידו ומחרחק מעשותה קיים בזה המ"ע שנטו במאמר קדושים תהיו, וזהו הרמו שפחה דבריו, קדש" שקדושת המחשבה היא עיקר ועלה לזה ירחץ, וכש"כ (דברים כ"ג) ה"ח כי לא יהי' טהור מקרה לילה, ר"ל שכ"ז בא לו ע"י הרהורי עבירה וכאז"ל (ט"ז כ') אל ירהר אדם ביום שלא יבוא לידי עימאה בלילה, והי' לפטוח ערב שאס יראה לפטוח המחשבות שהמה מעורבבת, ירחץ במים, היינו בהכנעה ושפלות באמת, שמרומו למיס, כאז"ל (הענין ד') מיס מניחין מקוס גבו' כי שרש הפחא היא גיאוח, שאינו מאמין כי השי"ח יודע מחשבות אדם ותחבולותיו, אזל אס מודה ועוזב הגיאוח והולך למקום נמיך שמחבובן בחשכת לבו ונגעי נכשו שגחחק כ"כ מאור פמ"ה עד שיעל מזני עור העליון ולבו נקדע לקרעיס, בהכנעה ושפלות הזה הקב"ה חוחר לו חתירה מזהת כס"כ ומקדשו ומטהרו, כמו"ס אאזיר זללה"ה זי"ע, והדברים עתיקין, וזהו הרמו ירחץ חסובת המשקל היא הכנעה ושפלות שזהו עיקר עהרה, וזהו הרמו

כרפס שאז יר"ק אוחיות קר"י, ולריך לפבול בני מלה שמרומו לדמעות עינים, פלגי מיס ירדו עיני על לא שמרו תורחין, וזהו ירחץ במים, בדמעות עינים, וזהו הרמו

יחי הרמו שצירת הלב, לב נשבר ונדכה אלקיס לא תבוע

מניך אזי יוכל לפתוח פיו בשירות ותשבחות, ואס לא היקן הוא בבהי' מה לך הספ: חקי וגו' :

וכ"ז

ולאלי התעוררות חגיגה עזרו ועזרו כל העולם כולו, וגם הכלל ישראל ישיבו מעומק לבם וימזקו החסד לגמרי, ויש חז"ל (יומא פ"י) יחיד ששז מוחלין לו ולכל העולם כולו, כ"ל בתשובתו הנפלא גורם התעוררות חגיגה, לכל העולם כולו:

השתא הכא, תשעה הזאת שנתגלה אורות בהירות והתעוררות חגיגה טובל לזכות לשהי' הבאה בח"י, כאז"ל (שם) גדולה חגיגה שמקרבת הגאולה:

א"י השתא הכא, מה שאנחנו ומצב היהדות היא בשל המצב בחי' ככפפה קומתינו היא, משי' שאנחנו מצויים ומוכיס, אלו הן הול' ואלו הן הלוקין, ועניות והלרות מצד ע"ד קונו, אבל אין זה מפתימות לבבנו, וזהו השתא עבדי, שעה הואח גרם לנו זאת שאנחנו בחי' עבדים לעבדים, ואין עובין רש"מ, ולואח מחכים ומקיים אנחנו לשנה הבאה בני חורין, כשיניח לנו ה' מאויביו מסביב נהי' בבחי' בני עושין רש"מ:

(כג) **ואפי'** כולנו חמים כולנו נבונים כו' מל' עלינו לכפר ביציא"מ והק' ידוע מה"מ שיהי' פשורים ממ"ע שנתורה, אולי י"ל כי יש הרבה דרכים להלדיקים בעבודת ה', האחר המהלך לפי ה' ועובד את ה' בחי' ובמע"ס כל היום, והגלוים אליו כשרואים את דרכו הקודש את הדרך אשר ישבן אור ה' וגודל קדושתו ופרישתו גם המה עושים חגיגה ומקבלים עליהם על מ"ש והוא בבחי' לדיק חומר יפרח, ויש עוד דרך ה' ללדיק חף שאינו רואים ממנו מאומה שמשחיר דרכו והלנגע לכה אך אם שומעים ממנו ד"ס שולחין מתהרהר הלב בקו"ט דבריו הק ברשפי אש

א"י ע"פ אז"ל כל המקודש יותר לריך שמירה יחירה ואולי יאחזו החילונים בהסיפור, ולואח הי' ההו"א יען כי החכם והגבון שמיחידים היחודים בהמחשבה ומכוונים הכוונות והכסדות הנפלאים לא ירבו לכפר צפה רק במחשבה בלבד, עו"א מלוא עלינו לספר, כי בדבריו העהורים והנאמנים הוא עושה מלוא עלינו, בכל השומעים, כי הרבה להשיב לב השומעים לאזיהן שבשמים, וכמבואר בסה"ק עה"כ (תהלים קי"ט) טוב עשית עם עבדך, כי דבורו של אדם אם הוא במחש' אזי הדברים חיים וקיימים כידוע, כי המחשבה היא חיות ורוממות הדיבור, לום השומע

השומע הדבורים הללו ונטנם באזניו הדבורים הללו עם החיות שבו המחשבה השהורה אזי חעירהו הפנימיות לתשובה, והנה הקב"ה כל דבריו חיים וקיימים, ויש דהע"ה פונ עשית עם ענדך ע"י ענדך טוב עשית בעמך והיא מהיות שזיכותינו שד' כדברך שבדבורים שלי חיים וקיימים כדברך, כי הזמן גם כן גורם לעירר לבות השומעים ולהאיר להם חשכה לבס ונפסס לראות אור פני מלך חיים:

(כד) אמר ראש"ע הרי אני כבן ע' ולא זכיתי שתאמר יי"א"ת בלילות, ר"ל שיבי' מוכח מהחורה שהסיפור פועל בלב כל השומעים ואפי' לאנשים הנמוכים שהם בהשכה לילה בדיוטא החחונה, עד שדרשה בן זומא למען הזכור את יום לאתך מארץ מצרים כל ימי חיך לרבות הלילות, שהחיה"ק הבטירה שאף נמוכי הרוח בחי' לילות יזכרו בינ"מ במצור"י כי הסיפור יפעול בלבבם להאיר להם מתוך השחשכה, וחכ"א אף לימות המשיח שיהי' דור שפל וחייב יפעול הסיפור לעזב:

(כה) חכם מה אומר מה העדות והחקים והמשפטים אשר לזה ד"א אהכס החכם שואל בחכמתו איך נוכל לילך במעלות כאלה לקיים מצוה גדולות רמות ונשנות בלי הכנה, ובמה יזכה כער את ארתו לזה, ואף אהה ח"ל כהלכות הפסח, וכמ"ש העור (ס' ח"ל) שנת שלפני הפסח קירין אותו שנה"ג שפסח מצרים מקחו בעשור כו' ושאלו המלריים למה זה כו' והשיבו לשוחטו לשם פסח במצות ד' עליונו כו' ולכאורה מפני מה לא אמרו לאכלו לשם פסח במצות ד', אך משום שהשרישו בלבם נטיעה אמת באכילה יוכל להיות גם

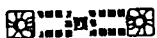
(כו) והרשע שואל מה העבודה הזאת לכם, בהארתו ורשעתו איננו מאמין כי יש לדיקים שטובדים במדת אמת, והש"י מסייע ומקרב למי שרואה להתקרב ולהתקשר במדת אמת, ולזאת ככפירתו אמר מה העבודה הזאת לכם מה ילמח לכם מזה, הלא רחוקים אהם מהישיועה, כי אין אהם יודעים לכונן מאומה, ולזאת אילוז הי' שם במצרים ולא השריש בלבנו מדת אמת לא סי' עאל:

(כז) תם מה אומר מה זאת בתמימותו שואל ג"כ מה ארכי, ובמה כנוח לזאת, אין

מגמת האב להדריך את בניו על צמחי הזרע והיראה להרבות עבדים לקונו:

ונצעק אל ד"א אב חינו שלא יגרוס זאת לעלבון וחרפה להאבות בג"ע, כי עשרה זקנים בני בניו:

(ו) **מי** כד' אלקינו המגבי' לשבת, וכמבואר האותיות מבס הוי' צ"ה מספרס עולה המעוט מכל אלפ"א ציח"א כסתהוב יו"ד ה"א וי"ו ה"א, וזהו הרמז כי השי"ח סיכן את דב"א ושפל רוח, וז"ש דהע"ה לחוק לבדו ישראל הגשברות שלא יאמרו נו"אש כי אין השי"ח מבגית עליהם עוד, וכמו שאמרו הכיפרים, עו"א מי כה' אלקינו אף כי הוא רוכב בערבות גבו' עכ"ז: שמו, שמו הגדול הוא האותיות הקטנים במספר וכ"ז מופז על ענותווחו ית' כי הוא מגבי' לשבת וכש"ל א"ע לרה"ח צבמים ובארץ כי לא ידח ממנו נדח:

(לא) **בבד"ר** ויאמר ה' אל משה וג', זאת חקת הפסח זש"ה לב יודע מרת נפשו ובשמחהו אל יתערב זר, אולי העינין עש"י המבואר צבה"ק דרך ישרה שיבור לו האדם צדרכי ה' להיות בהחילה סוד מרע ואח"כ עשה טוב, כדי שלא יאחזו החילוניים בהמלוה, שזהו צחי' מלוה הבאה בעבירה, החילוניים חוטפים הקדושה והוא מוסיף לה כח להספ"א ח"ו, וזהו הענין משכו וקחו, משכו מע"ז וקחו לכם לאן של מלוה, וכמבואר כן באו"ח הק' צפרס כל דבר נלמנו על משכו, כי אם האדם עושה המלוה קודם חסונה לא די ש"יטו מרווח מהמלוה כי לא עולה לראון עוד היא צבחי' ולרבע אמר אלקי' מה לך לכפר הקי'

אין זה רק לגדולי הדור ואנשי שם, ולא לאנשים כמותי, בלי שום התעוררות לזה, ואמרת אליו בחזק יד הוציאתו ה' ממלרים ג"כ בלי התעוררות דלחמא, רק בחזק יד:

(כח) **והיא** שעמדה לאבותינו ולנו כו' אלא שכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, אולי עפר"ק אחי אדמו"ר הק' זללה"ה עה"כ (תהלים כ"ז) אם חתיה עלי מחנה לא יירא לבני אש תקום עלי מלחמה בואח אני בושח, מחגבורת הרויב עלי מזה עלמי אני בושח עוד צה' יודע הכי כי עוד קוסע"א דחיות"א בקרב, והקיתי חוקה צה' כי יושיעני, וכמבואר צמד' (אסתר) עה"כ ולמך אין שו' להניחם כ"מ שחי' המן מקפגנ את ישראל מלמטה הו' מיכ"ל מלמד עליהם סנטוריא מלמעלה אל רבש"ע אין צניק מהקפגנין לא על שעברו ע", ולא על שגילו עריות ולא על שפ"ד אלא על שהן משמרין את דחותיך אל הייך לא שבקית ולא אשביק הה"ד כי לא יטוש ה' את עמו בין חיבין בין זכאין כו' לפי שא"א לעולם בלא ישראל, ולואח ממה שאנו רואים כי בכל יום ויום עומדין עלינו לכלותינו ומחגברים עלינו לרדוף אותנו מזה עלמנו יודעים אהנו שאנו משמרין את דחותיך והקב"ה מילינו מידם, כי לא יטוש ה' את עמו:

(כט) **וירעו** אותנו המלרים, המלרים היו עושים אותם לרעים וחטאים, ויעטנו צניק ויחנו עלינו עבודה קשה, צנפש, שחי' מצבדים עליהם שיהי' עבדות ה' קשה אלא, והם עמלינו אלו הבנים כשהיו רואין שלא פעלו הלא הבוטיהם הו' מיטיים ומדיחיים הם ילדי ישראל, וזהו ואת לתינו זו הדחק כי אין לך דוחק ולער גדול יותר מזה, כי עיקר

חקי, אך עוד טוחן עז וכן להספ"א, שיונקים כחיות דקדושה, וזהו הרמז כל זן נכר לא יאכל בו, אבל האיך נוכל לנוא בפ"א לחשובה הלא זריך גב חשונה המשקל בכל תיקוני השונה, ובאמ"ז בן ה' במארים שנלעו על ק"ש ואמר להם מזכו וקחו החילו לעשות חשבון הנפש וראו את שפ! מלכס, לא די שהמה בבחי' ואת ערוס וערי', עוד זאת שפנמו באוב"ק כמבואר צמד' הפרו ברית מילה ואמרו נהי' כמארים, והי' נר להם מכל לך, בהאיך אנפין יקמו קמי' מלכא עילאה להקריב ק"פ, ומי יודע אם עוד לא נתוסף כח בהקרבת הקרבן להספ"א ח"ו, ולעשות כל חקוני השיבה בחשונה המשקל הלא אין הזמן מספיק, ואם לא יעשו יעבדו על מזות ה' בפועל, והי' לר להם מאוד, והו' זועקים אל ה' מקירות לבס שירחם עליהם ממ"ד הרחמים והרלון, וקבלו עליהם קבלה טובה וחרטה שיהיו מהיום עובדים בתכלית הצוב, וכאשר ראה הש"י הטוחן לב וחוקר כליות את מר לבס ונפסס וגודל חרפתם, אז חישב להם הש"י כאילו עשו כבר כל החקונים, וכמש"כ רש"י ז"ל (פ' בא) וילכו ויעשו בניי כיון שקבלו עליהם מעה"כ כאילו עשו, וכש"כ (דניאל י') מן היום הראשון אשר נתת את ל"ך להבין ולהתענות, וחש"ה זאת חקת הפסח, ר"ל משכו וקחו, היינו בחי' סו"מ ועשה טוב, בתחילה יכרית הקוליס והחוחים הסובבים את השושנה העליונה, שלא יאחזו החילונים במעשיו, ויחנקו מקודם מדת יסוד שנק' עי"ז רע, ואח"כ ועשה טוב ע"ד אמרו לדיק כי טוב (ישע"ג) ואיך יוכל לעשות כל החקונים, עז"א המד' וש"ה לב יודע מרת נפשו, אם לבו ונפשו דאבה עליו בלמת משפל מלכו, ומר לו מאוד, וזכה בשמחתו לא יתערב זר שלא כאחזו החילונים בהמלות אף שהי' רק

קבלה בלבד, בן גם אהנו ענה כאשר לביט מרס עליו מאוד מכל לך שזריכים אהנו לקדש ולעשר עממינו בחשונה שלימה קודם עשיית מזות האלה הרמות והנשנות למעלה ראש, נקו' להש"י ע"י השוכתינו הפי' בקבלה עלינו בלבד להיות מהיום והלאה טובים בעיני ה' אך יהי' בלמת, ומזה לקיים מזות ה' כראוי ולהרגיש נעימות ומחיקות ידידות עריבות המלות, ובפרט באכילת מלה, לקיים מה שכתב בערב האכלו מזות, מלשון עריבות ומחיקות:

(יב) דא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמאריה, הענין הוא כאשר דברנו עיקר עבודה ישראל להיות מגרש הרע בבחי' סו"מ ואח"כ ועשה טוב, וכמאה"כ (ירמי' ד') יירו לכם ייר ואל תורעו אל קוליס שלא יאחזו החילונים במעשיו הטובים ועלה לזה היא הכנעה ושפלות בלמת וזוה הוא מעביר ומכרית ומגרש כח החיות מהספ"א כי שורש כל החטאים היא גיאות, ומזה היא חיוחס וזהו הרמז עני' גימט' קל"א ושם השך שלהם היא ג"כ בגימט' קל"א זלע"ז, וזהו הא לחמא עניא מלה מורה על שפלות והכנעה שנק' לחם עוני וזהו שמבאר בזה"ק מלה מזוחא שמגרש הספ"א, די אכלו אבהתנא בארעא דמאריה וכש"כ כי ראה ראיחי את עני אשר במארים ר"ל בהכנעתם ושפלותם עני"א גימט' ג"כ קל"א, וזוה הי' מגרשים כח הספ"א, והיו עובדים הפסח, בן אהנו כל דכפין מי שהוא כפוף תחת הספ"א בתאוות רעות כ"כ עד שיעל ממנו עזר העליון, ואין מספיקין בידו לעשות חשונה, ייחי ויכול הכוית מלה, שהיא מרומז להכנעה ושפלות, שיחנוק עד כמה רע ומר מלכו שנתרחק כ"כ מאוד פמ"ח עד שיעל ממנו עזר העליון, ובכח הכנעה יגרש ויבער החיות

המיות מהסמ"א, ויזכה ג"כ לעזר העליון וכמו שהאריך בזה כ"ק אמררי וזללה"ה עה"כ עד מתי מאגה לענות, והדברים עתיקין, והזוכה ללב כשבר ונדכה באמת הש"י מקרבו ומקבלו, כי הוא משחמש בכלים שבזרים (ויק"ר פ' 15) ויוכל לפתוח פיו בתפלות ובשירות ותשבחות, אף שאינו יודע כלל, כי ה' אלקים אמת מגיש ומקרב האיש אמת אליו, וזהו כל דלריך כל מה שלריך כאו"א וכן על הכלל ישראל ייתי ויפסה ישפוך מרת נפשו לפני ה', כי הזמן גרמא לזה פ"ה ס"ח הש"י חפץ שידבר את שברון לבו לפניו, כי הוא הנותר בשירי וזמרה, במי ששועה עלמו שיריים בשעת זמרה ותפלה, לב כשבר וכדכה אלקי' לא תזוה, ותפלה לעני היא תפלה יותר גדולה, כמבואר בזה"ק ליה ללותא כללותא דמסכנא (וזה"ק פ' 15) וז"ש בשם המגיד הק' ממעריטש שיש לדיקים שמתפללים ואינם נענים, מפני החבונות בשפלותם והכנעתם מתרשלים מעט בתפלתם, שחושבים שתפלתם אינם ראויי לבוא למעלה, ומחמת זה אינם נענם, אבל לא כן רריך להיות כי רטון הש"י שתפללו לפניו ויאמינו ברוממות ה' שלפי גדולתו שא"ם מקבל גם תפלה העני, כי לא בזה ולא שקץ ענות עני, ואפי' לפחות שבפחותים, וביותר היום שפסח ודלג על בחי בני, פסח היא בחי' אברהם אהבני (ישעי' ס"ח) ע"ד ודגלו עלי אהבה, ודגלו עלי כו' חוב קדוש על כאו"א להתפלל על הכלל ישראל ועל הפרט על מה שהם לריכים, ואין אהנו גרועים יותר משהיו במצרים משוקעים במ"ע ש"ע ואעפ"כ כחוב ויאחנו ויועקו ותעל שועתם אל האלקים, כן אהנו היום לריכין לעוק ולהתפלל אל האלך ממחשבה על לרות ישראל המתרגשים ובאים מיום אל יום, והאער יהי' נוגע לנו עד הנפש באמת, ובדודי בשועו אליו שומע, וז"ש חז"ל

(פסחים ל"ו) לחם עוני שעונין עליו דברים הרבה, שכאו"א נענה מן השמים בדברים הרבה בכל מיני ישועות. השחא הכא, כאו"א יחשוב ויתבונן את מלכ השעה הזאת הנרות והיסורים שעוברים עלינו בכל שעה בלי מרגוע, ואולי הוא גרם לכ"ז, ועיקר תפלתו יהי' לשנה הבאה בארעא דישראל שזוכה לגאולה שלימה שיחקש ש"ש בעולם, ויתרומם קרן יב"ר אל והת רה, וזה יהי' עיקר תפלת כאו"א, שהשחא עבדי, אף שאנו מוכים ולוקים אלו הן הגולין ואלו הן הלוקין, ומשועבדים אהנו ולפי דרך העצב אין אנו רואים שום ענה ארך להמלע ושזוכה להישועה, עכ"ז אם נחוק עלמינו ונאמין בזה' כי הוא כל יכול ואף למעלה מהעצב והשנה הבאה בני חורין, נכת אמונה זו נזכה כי הש"י יברא לנו ישועה חדשה אף למעלה מהעצב, ונהי' ב"ח וכמו שדברנו כ"פ ע"ד המד' אלא"ה ראה כוכב אחד המורה שאינו מוליד וא"ל הקצ"ה מאותו כוכב אני נמראה לך שאתה מוליד, ולפליאה על אלא"ה שהי' אלעגנון גדול ארך עטה בראיית אותו הכוכב שאינו מוליד, אלא הפי' מאותו הכוכב שלפי העצב מראה בלינו מוליד וחוש' נדחה ממך עכ"ז בזכות אמונתך תראה כפלאות ושינוי העצב עד ש'אותו כוכב מראה לך שאתה מוליד, ולא יפלא מה' דבר אף למעלה מן העצב

(ג') **אפי'** כולנו חכמים כולנו נבונים כו' מניה עלינו לספר בלימ"ל והק' ידוע מהיבא ייתי שיפטרו ממ"ע שבתורה, אולי הפי' אף שעיקר עבודה היא בלב ובמחשבה, עכ"ז מניה עלינו לספר כמבואר בס"ק ענין עשיית מנות בפועל והתדבקות בד', כי לכאורה הלא הוא קרוץ מחומר והיך יכול לידבק באש אוכלת אש, אך ע"י קיום המנהג בהאבר השייד להמליה

(ל"ה) **חבם** מה אומר מה העדות והחקים וגו' אשר לוס ד"א, הפי' שהוא שואל אחרי היות שאין לדיק בארץ וגו' שלא יחטא וא"כ האריך יכול להשרות איזה דבר קדושה בארצו כיון שנעשה בהם איזה עבירה הלילה ונכנס אוחו האבר, ובפרט לדבק באש אכלה אש, ואף אחת א"ל כהלכות הפסח, ע"ד אשר קדשנו במצותיו וכמבואר בספ"ק המלות בעלמס הם מקדשים את האדם, ובמלות החלום בזמן כהלכות הפסח זוכה לאהדבקות רוחא ברוחא ולבחי' נשיקין, כי גם במלרים שהיו עמאים עכ"ז הפסח הי' מקדש אותם והיו זוכים למלות החלום צפה ולבחי' נשיקין וכמבואר, וזהו אין מפעירין אחר הפסח אפיקומן שע"י ההדבקות והתפשטות הגשמיות בנפרח ממנו העומאה, ואין זה אלא אהר, ממילא לא יסארו עוד לחאות זרות בלעדי לרצון ה':

(ל"ו) **והרשע** שואל כרשע. מה העבודה הזאת לכס כי לא האמין צוה שהצו"ד יוכל לדבק באש אכלה אש, וממילא אומר מה זאת לכס, ואמור לו בעבור זה עשה ד' לי בלאתי ממלרים כי גם אז היו משוקעים כ"כ בהטומאה עכ"ז אם עשאו הפכה מזד מלות ה' עלינו בנקודת האמת וכמבואר בטור, ושהיו רוצים להתקרב ולהתדבק במקור האמת הקב"ה הי' מקרב אוהם אליו וזכו לאהדבקות בקדושה עליונה:

(ל"ז) **ר"ם** מה אומר מה זאת, כשמרגיש החשירות ההתדבקות שואל בתמימות מה זאת, באיזה זכות, ואמרת אליו בחוק יד בחי' אהדל"ע בלילה הזאת נגלה כבוד ה' לעין כל: **ושאינו** יודע לשאול את פסח לו שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמ"ר שתאמר

להמאה שורה פלי' רוח קדושה ואלקית, ורוח זה מתדבקה בא אכלה אש, בחי' רוח אייתי רוח, ההדבקות רוחא ברוחא, שהאבר נדבק באברי דשכינתא כביכול, וממילא בא לאחפשטות הגשמיות והגוף בשל ועי"ז נפרח העוונות והטומאה מהאבר, וע"י המלות השייך לפה שהיא כליל מהגוף שורה רוח אלקית על כל הגוף, בחי' נשיקין פה צפה דשכינתא כביכול, ובפסח שהיא בחי' פה"כה שכל מלות החג חלום צפ"ה, ואפי' ה"ח ל"ח חמץ ג"כ היא צפה, ולואת מלות עליוט להפר צפה, לאהדבקות פה צפה, שהקדושה הי' גרה עלינו על כל הגוף, וממילא נעשה משבת, והראי'

מעשה דר"א וכו' עד שצאו תלמידיהם ואמרו הגיע זמן ק"ש ש"ש, ר"ל בגודל קדושתם הגפלאה שהיו זוכים לההדבקות ולבחי' נשיקין פה צפה, ובחי' רוח אייתי רוח, הופיעו ג"כ קדושה ועתרה להתלמידים שהם בחי' אבר מאבריהם עד שצאו להחפשטות הגשמיות וליחוד ה' בחי' רוח אייתי רוח ואמרו הגיע זמן ק"ש, ר"ל ליחוד הש:

(ל"ד) **וְנִשְׁבַּח** רב"ע לא זכיתי שתאמר ילי"מ בלילות עד שד' בן זומא למען חזקו, בענותונוה אמר, מלדי לא זכיתי לכ"ז, אך ורק מקדושתו והורתו של ב"ז, שהאיר לכל מי שהוא בחשכה לילות, שיזכה ג"כ בלילה הזאת ע"י קדושת הספור להחפשטות הגשמיות ושיחבטל ויפרח ממנו הטומאה, ויזכה לההדבקות רוחא ברוחא, באש אכלה אש, ובתוכס זכיתי גם אנכי לאיזה הארה מההשרות היום, לבחי' את יום לאתך, ומכ"א להביא לימות המשיח שכולל לזכות ע"י הסיפור בבחי' נשיקין לתקן הכל ויבוא משיח ד' במהרה:

וכמו"ש רש"י ז"ל (סהל"ס פ"ו) זה ילד שם זה
 ה"י ממשפחות הטולדים בליון, ולליון יאמר איש,
 ושל"י יהי' אומרים פלוני ופלני ילד בנה, והי'
 זוכים להדבקה רוחא ברוחא:

(מ) **וירעו** אוחנו המלרים שהיו מחבירים עז
 ישראל להרע אוחס, ע"ד ויחערבו
 גנוים וילמדו מנשיהם, ועי"ז ויחטו עלינו עבודה
 קשה ה"י קשה עלינו עבודה ה' והי' מניחם
 גם בלבות ישראל כי עבדות ה' היא קשה:

ונצעק אל ד' אלקי אבותינו אין לנו כים
 טלה רק לעוק אל ד' אלקי
 אבותינו, בזכות האבות הק', וישמע ה' את
 קולנו שנאמר וישמע אלקים את לאקס ויזכור
 אלקים את בריתו איו"י, זכות האבות:

(מא) **ואת** עמלנו אלו הבנים, בגודל תשובתם
 היו דואגים גם על מה שחטאתם
 גרמו פגם בהבנים כי פגם האבות נוגע גם
 בבנים, וכמבואר ב"הו"ח הק' בשם אנשי אמת
 כי דיוקן האב חנני כח הקדושה צ"ן ותמנעו
 מבוא אל החיעוב, וממילא ההיפוך גם בתולדות
 אחריו, ועי"ז עשאו ג"כ תשובה מהבנה:

(מב) **ערוב** עבדך לטוב אל ישקווי זדיכ
 פירש"י ז"ל שם (סהל"ס ק"ס)
 שהיא מלשון ערבות גריינטי בלע"ז, כידוע, שיה
 היא שער ערבות שנותן אחד לחבירו, שיטה
 להעביא הכתב בעשותו, והיא חפלת דהע"ה
 שהשי"ת יערוב בעדו לטוב, שיוציא אל הפועל
 את כל אשר מצטיח בכה ועי"ז אל ישקווי
 זדיכ, ובזה פי' כ"ק אאמור"ד וזללה"ה ז"ע פ'
 ברכת ההורה שאנו אומרים והצדב נא, כי

שחאמר לו הזמן גרמא, שעי' קדושת המלות
 התלוים בפה יוכל לחקן כל הגוף ולקדש אי"ע
 בקדושת ה':

בשעה שיש מלה ומרור מנחים לפניך, ר"ל
 ע"י מלות ה' התלוים בפה שהיא
 כולל מכל הגוף:

(לח) **שרא** אהר בלבד עמד עלינו
 לכלייתנו אלא שבכל דור ודור
 עומדים עלינו לכלותינו ע"ד המד"ר (פ' מט"ח)
 לתת נקמת ה' במדין הקב"ה אמר נקמת בני
 ומשה אמר נקמת ה' כו' אמר משה רבון
 העולמים אם היינו ערלים או עוע"ז או כופרי
 מ"ית לא היו שונאים אותנו רודפין
 אחרינו אלא בשביל תו"מ שחתם לנו הילכך
 הנקמה שלך לתת נקמת ד' במדין, וכדברי
 הו"ל (שוח"ט פ"ג) נועזו לב יחדיו עליך ברית
 יכרוהו כל מה שהם עושים ומרגישים עלינו
 בשבילך היא שנא' על ה' ועל משיחו, לנו
 ונכחדם מגוי כ"ז שישאל קיימין הוא נק'
 אלקי ישראל ואם נעקר ישראל אלקי מי נקרא,
 וזה ולא יזכר שם ישראל עוד, וזה שבכל דור
 ודור עומדים עלינו לכלותינו, שלא יזכר שם
 אלקי ישראל חלילה, ועליך ברית יכרוהו, וזהו
 והקב"ה מללט מידם כי כל מחשבת הרעה
 היא על הקב"ה, לזאת מלילנו מידם לבלי יוכלו
 להרע לנו, והדרבא כ"מ ששונאים אותנו ביוחר
 רואים אהחנו כי עוד בנו קדושת ה' וזהו
 שנאחס לנו, ולזאת מחזקים ובוטחים אהחנו
 בתקות לור ישועתנו כי יצילנו מידם:

(ל"ט) **טרמד** שהיו ישראל מנוגים שם, ר"ל
 שלא פגמו באוב"ק בללס אלקים
 ליו"ן בנימס' יוס"ף והיו יכרים בשם יהודים,

ענין דרך עבודה ה' ובמה שיכול האדם לבטח אל עבודה הקודש איזה עבודה שהיא בלב הוי אומר זו חספלה, דהיינו במה שנתון עד פניו גדולה הצובה אומר מה אני לבקש ולעק לפני המלך הגדול מלך מלכי המלכים הקב"ה הלא אני עפר-רמה ותולעה מלא עוונות ופשעים, ואח"כ חישב בעלמו מהיום והלאה אני מקבל עלי עול מלכות שמים באמת ובלב שלם, וכן בכל יום ויום ילך ממדרגה למדרגה וישמע חכם ויוסיף לקח, וכמו"ש חז"ל: (שבת כ"א) ב"ה אימר מוסיף והולך, כי לפי שכל יום ויום מהח' ימי תעובה כאשר מקיים מצוה ומצוה גוררת מצוה אז מתדבק לעצוב"כ ובכל יום עושה עוד מצוה אזי מתדבק יותר להצוב"ה וגמלא אז רואה גדול שפלותו, כי כל מה שהוא קרוב יותר אל המ'ך אזי נראה יותר בעיניו גדול שפלותו ושליך ע"רה, ומה עוב ומה נעים לכל איש הישראלי להתדבק במדת ענוה וכמאה"כ (משלי כ"ב) עקב ענוה יראת ה' ואז יגרום שיהקדש שמו הגדול בזה ע"י אנשים אשר הם בודאי חשיבים ועושים מצוות ומע"כ ואעפ"כ הם בעיניהם כהין נגד הצורא והו שנתגדל שמו ברבים, ובוה פי' דחיל קושים תהו קדושתו למעלה מקדושתם (מד"ר קדושים) מחמת רוב קדושתם ואעפ"כ רואים שפלותם קדושתו למעלה נקדש שמו ביוהר, וזהו הרמז קדש, בכל יום ויום ילך ממדרגה למדרגה ומוסיף והולך בדרכי ה'.

וירחץ ובאשר יתדבק יותר להצוב"ה אז יראה גדול שפלותו שליך עוד רחילה וספרה, ושלא נכנס עוד כלל בשערי קדושה חסו סימן מוצהק נקדושתו, כי כל מה שהוא קרוב יותר אל המלך אזי נראה יותר בעיניו גדול שפלותו שליך עוד רחילה וספרה, וספרה הגדולה הוא הנמ'

ענין הערבות ידוע שיפרע בזמן העתיד, אף גם אם עשה אין לו לשלם ישלם אח"כ בזמן הבא, וכן היא הסי' של ברכת החורה כידוע, קודם חו"מ לריך להיות חשובה, ואם האדם חושא גומד חורה הוא ח"ו בנחי' זריעה לקוליס, ולזאת נאמר יירו לכס ניר ואל חורעו אל קוליס, והיה אף גם אם החשובה תיקון המעשים עוד לא עלה בידינו כהונן, כי הזמן אין מספיק לעשות תשובה המשקל בכל תקוני החשובה ע"ז מתפללים והערב נא, היינו ה' אחת ערב בעדינו כי בזמן הבא נתקן מעשינו בתשובה ומע"כ, ומעשה כוכל ללמד בחוה"ק, וכמו כן אהנו עשה בערם כל עשיית המצוות האלה מליל התקדש חג ובפרט האכילה כזית מצוה ועוד לא עשינו תשובה, וכפי המצואר באוה"ח הק' כי בערם כל המעשים נלשוו במצרים לקיים משכנו מע"ז לעשות תשובה, להיות סור מרע, ואח"כ וקחו היינו ועשה עוב, כי מבלעדי תשובה לא זאת בלבד באינו מריות מהמה רק הוא מוסיף עוד כח ואחיוה להחילינים ח"ו, ולכן אהנו כאשר ידענו את שאל מצוינו משהדים אהנו לבל נהי' עוד ע"י עשיית המצוה חילול כחוסוף כח להסג"א ח"ו, ולעשות חשיבת המשקל בכל תקוני תשובה אין הזמן מהספיק לזה, העלה לקבל ע"ע עשה קב"ה אמתית מעומק הלב ובעויה וחרטה לבל נשיב עוד לכסלה בנחי' סור מרע ועשה עוב, ונאכל הכוים מצוה ע"י הערבות מהש"י בערב בעדינו וע"ז אל יעשקו זדים כל יהו' אחיה להחילינים וזהו בערב חאלו מצוה מלאן ערבות, וחש"כ רש"י ז"ל (פ' בא) וילכו ויעשו בני וכי כבר עשו והלא מר"ח נאמר להם אלא מכיון בקבלו עליהם משלה עליהם הכ' כאלו עשו, היינו מצד ערבות:

(מג) **כר"ש** עפ"מ שהאריך הה"ק מ:ע: דיעשוב

ויפסח יעבה מנה סה פ"ה ה"ם שהיא נכת
 להסוך מדה"ד ל"חמים ולהמשיך ישועה על
 הכלל ישראל, השתא הכא מעת הוא מקדושת
 הזמן הזאת שגלה אהנת השיי לישראל ובניה'
 ודגלו עלי אהנה ה"י מדלג על עוגות ישראל
 לזכות לתשובה מאהבה נזות אברהם אהבי
 כי פסח היא כ"ד אברהם ולזכות ע"ז לשנה
 הצאה ב"ז ואזי נעבוד השיי כראוי וכשי"א
 ושויתי ד' לקראתי שחרמני עוד בגלותי לעורר
 לבי לאהבתך ואז אשמור פקדך והקך בלי
 טגב ואחפול כדת כראוי ובנינו:

מה **א"י** ע"פ אז"ל (פסחים ל"ו) להם עומ
 שמונין עליו דברים הרבה, וכ"ק

אחי אדמו"ר הק' פי' שזוכים ע"י אכילת מנה
 ללמוד הורה לשמה שע"י זוכין לדברים הרבה,
 כמשנת ר"מ (אבות פ"י) כל העוסק בחורה
 לשמה זוכה לדברים הרבה, ולכאורה מה המה
 הדברים הרבה אשר זוכה ע"י החורה לשמה:

אורי י"ל עפ"ד הר"ן (בפסחים מ"ט) רבא
 רמי כ' כי גדול מעל שמים חסדך וכתוב
 כי גדול עד שמים חסדך הא כי"ד כאן לעושין
 לשמה וכאן לעושין שלא לשמה, ופי' הר"ן
 דנעושין לשמה גדול מעל שמים חסדך כלומר
 שהקב"ה מצטל ומשנה מערכת שמים בשבילו
 עי"ש, ואולי זהו הדברים הרבה שזוכה כשעושה
 לשמה, ר"ל ליסועה אפילו שלא ע"פ העניע,
 וה"פ לחם עוני שעונין עליו דברים הרבה ע"י
 המנה שהיא מיכלא דמאינוחא שזוכה לאמונה
 אמיתית אף בדבר שהיא למעלה מהשגת השכל
 זוכה ליסועה אף למעלה מהעניע ומשידוד
 המערכת, והוא אמונה אמיתית, וכשי"ב בטה"ק
 עה"כ (פ' לך) והאמן בה' כ' חבר יו"ד הרמו
 ארט"ה האמן בה' בלי ש"ס חכמה והשכלה
 זוכה

הגמ' כתי"ש רבינו הק' הזקן מוארקע זללה"ה
 ז"ע וזהו הרמו

ברפ"ם שהיא ירק הטמון בעפר וראשו מגולה,
 ר"ל אף שרואה רוממות ה' ומדבק ביוחר
 אל המלך אטפ"כ יזכר קטנות עצמו שהוא
 טמון בעפר, נח"י אכני עפר ואפר, עד אשר
 יעמוד בחיל ורעה, ולקיים לפניו נעבוד ביראה
 ופחד, וידע שזריך עוד רחילה ועהרה שיוכל
 לכתום בעשתי קדושה בעהרה:

יחזי מי שהוא בעיניו שפל ועניו כעני שדרטו
 בפרוסה, מגיד יוכל להמשיך ישועות
 ע"ע ועל הכלל ישראל:

מד **ק"א** לחמא עניא די אכלו אבהתא
 בארעא דמזרים, וכמו שאמרנו כל
 מה שמחזק האדם יותר אל המלך ומקדש א"ע
 ידע שפלותו ועניו, וכמ"ש בטה"ק עה"כ (פ'
 עקב) ממזיק הייתה עם ה' מיום דעתי אחכס,
 ולכאורה ל"ל אח' ה', ופי' מיום דעתי אחכס
 מיום שהכעתי לכס דעת ממרים הייתה עם ה',
 נודע לכס כי ממרים אחס, ובמזרים אכלו
 אבהתא לחמא עניא מנה נק' לחם עוני
 שזאכילה זוכה לידועה אמיתית שהוא עני ואביון,
 ולית ל' מגרמי' כלום, והוא חביב ויקר בעיני
 ה', וזכו מזה לגאולה וישועה, כן כל דכפין,
 מי שהוא כסוף תחת הי"ד המראה לו גדולתו
 וקדושתו ייתי ויכול הכיזת מנה ויזכה עי"ז
 לדעת אמיתית ויראה ויבין שהוא עני ואביון
 קולר ומיעוט עבודתו ועי"ז יהי' חביב ויקר
 בעיני ה', כל דזריך מי שזוכה לזה ויודע
 שזריך לעשות, כי כל מה שמחזק יוחר הוא
 רואה שפלותו ומשחוקק שיזכה עוד לעזות נח"ד
 להשי', וכמ"ש דהע"ה במזותיו חפץ מאוד שחפץ
 ורלס להיות מוסף והילך בדרכי ה', ייתי

באמונה שלימה אף למעלה מהעצב וכמא"כ (תהלים ל"ז) שכן ארץ ורעה אמונה. השתח עבדי ע"פ המבואר בשה"ק עה"כ (פ' חנוח) ארמי אוזב אבי ולא כתיב אבד אבי בלשון עבר הרמז היל"ר מרמה אוחנו בפשויו ואוזב מאתנו שלא נוכל ח"ו להקרא בניס למקום, וזה אוזב אבי קאי על הקב"ה שנק' לנו אב, כש"כ הוא יקראי אבי אתה ואנחנו נקראים בניס למקום, וזה הבהא עבדי מה שאנחנו בנחי' עבדי שמרמה אוחנו שלא נוכל ח"ו להקרא בניס, היא רק השתח הכא מלד שעבוד הגלות ועירוף הדעת וכמא"כ גולל אור מפני חשך האור היא במליאות רק שנהכסה בעצים והחשך יכסה ארץ, ומזה בק' ושת היללה שהיא כיוס יאיר לתשובה שלימה ולהמונה של מה ולשנה הבהא נהי' בני' הורין בניס אהו"ש למקום, ובפרט ע"י אכילת מלה כאז"ל (בברכות מ') אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן הרמז למלה שזוכה לקרות אבא, אבי אתה:

(מז) ואפי' כילנו חכמים טולנו נבונים ט'
מלה עלינו לספר:

אורי ההוא' הי' שפסור מהסיפור בע"פ כמש"כ האר"י הק' בענין התפלה אחרי דהעיקר היא המחשבה ורחמנא לבא צעי ואחר כוונה הלכ כו' וא"כ למה יבטא האדם בשפתיים, ובמחשבה היו כגי, וה' הלא יראה לבב, ואם לאיש המוני הדיבור מעורר הכונה כמ"ש בש"ע בהיחר הרמת קול, אבל ללדיקים יראי ה' אחמים דבר שפתיים אף למהסור, עז"א עכ"ז מלה לספר, כמו שחירץ האר"י הק' דהענין היא בעבור שיעורר האדם לב דומע באמרותיו הפהורים במחשבה קדושה ויבוא גם השומע לכוון לבו בתפלתו, וכמ"ש הרבי ר"א צנו של הרד"א פי' הכ' אודה ה' מאד צת"י כדי ובתוך רבים

חכה בשביל זה כי השי' ברא בעדו ישועה חדשה אף בדבר שהיא למעלה מהעצב, וכמבואר בהגד' אה"ע"ה ראה כוכב אחד המורה שאינו מוליד וא"ל הקב"ה מאותו כוכב אני מראה לך שאתה מוליד, ר"ל בשביל גודל אמונתך אמונת אומן אף למעלה מחפיתם שכל הנבראים חזכה לישועה למעלה מהעצב ומסידוד המערכת, ובהג' הק' הזה שהיא נגד אה"ע"ה נחשורר מדתו וכחי של אמונה ולזאת כל דכפין שפנים באז"ל (סו"ה ל"ב) אבד קטן יש לו לאדם מרעיו שבע משביעו רעב, ייתי ויכול הכיזת מלה מיכלא דמהימנותא, ויזכה לאמונה שלימה, אף למעלה מהשגת השכל והמות, ויחקן צוה המוח שפגס ע"י הפגס המר, כי מש"כ הזה"ק (ח"א ס"ב) דל"מ תשובה על הפגס המר היא משום שהפגס שהוא צמות הוא למעלה ממקור התשובה שהיא צבינה בלב, אבל ע"י אמונה שלימה למעלה מהשגת המוח ומהעולמות יתקן גם המוח, כל דלריך ייתי ויפסח פ"ה ס"ח ישפוך מרת נפשו לפני השי' ויברא לו ישועה חדשה אף למעלה מהעצב ומהמערכת הזמים, השתח הכא יש"ס על לבו מלכ עת הזאת, שאנחנו נבזים ושפלים ונרדפים מיום ליום, ובפרט לער השי' מזה, כאז"ל (סנהדרין מ"ד) צומן שאדם מישראל מצטער שכינה מה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי, ולאשר כי עת הזאת עת דודים שנהגלה אהבת השי' לישראל ומוכשר לקבל תפלה ישראל בנחי' ודלוגו עלי אהבה ויליה כיוס יאיר, כאר"א יסיס אל לבו לער ישראל וצוותר האי כבוד ולער השי', כי זהו עיר-עבודה שהיא חפלה, וכאז"ל (יבמות ק"ה) המחלל אריך שיתן עינו למטה ולבו למעלה, ר"ל על כבוד השי', וב"ז מכה לשנה הבהא נהי' בא"י, שזוכה לגאולה וישועה ואוירא דא"י מחכים (ב"ב ק"ח) ויחי' לנו דעת ללוה ונאמין

לדעה עד היכן היא נחלוח מההכמים ונבונים
שיבטאו בנפשים דבריהם הק' לעורר לב
השומעים:

(מט) **חכם** מה אומר מה העדות והחקים
והמזכרים אשר ליה ד"א אהכס

כמ"ש לעיל מה יביב ומה נעים לכל איש
הישראלי לדבק עלמו במדת עניה, במה שטוחן
נגד עיניו גדולת הבוב"ה בנשתי אל עבודת
הקודש, בלמרו מה אני לבקש ולזעוק לפני
המלך הגדול ממחב"ה הלא אני עפר ורמה
ותולעה, וההבס לירוף הכמ"ה כ"ח מ"ה בנשהו
אל מלות יקרות האלה העומדים ברומו ש"ע
בטיחנותו שאל מה העדות והחקים החבוננו
נח ביקרת מלות האלה, ובדומות המלו' שהרא
ד"א, ומה אני להעיו פני ולרהב לגשת אל
הקודש, ואף אהה אל כהלכות הפסח הן אמת
כי עטו זו יקר בעיני ה' וגורם ע"ז שנתקדש
שמו הגדול וכמ"ש לעיל (אות מ"ג) בשם הקד"ל
על ארו"ל קדושים היו קדושי למעלה
מקדושתכם, אבל לא יניח ידו ע"ז מלעשות
מלות ה', ולא יזכור את הראבנות. וכמ"ש
בשע"ת לר"י (שער ב') הבע"ת כאשר יר"ה
לכנס בשערי תשובה ישלך מעליו את מבא
העונות ולא יזכור בהם, וכאשר ישמע ויקשיב
ויכנע ויחזור בתשובה ויקבל בלבו כל דברי
החוכמות האיש הזה ברגע קטן ילא מאפילה
לאור גדול כי עת אשר יאזין ויסכיח ולבבו
יבין ושב ויקבל ביום שמתו דברי המוכיח כו'
עלתה בידו התשובה והספך לאיש אחר ומעת
אשר קבל זאת במחשבתו וגמר עליו ככה בלבו
קנה לפשו זכות ושכר. על כל המלות והזכורים
ואשריו כי לך נפשו בשעה קלה, וזהו ה' אהה
אל כהלכות הפסח שנאמר משכו מצ"ו, ר"ל
אל יזכרו את הראבנות, וקרו ל"ן של מלות,

כי

רבים אהללנו, וזהו שהחכמים והנבונים מחויבים
לספר בפה כדי לעורר לב השומעים דבריהם
הקדושים וע"ז ויבדך כל בשר שם קדשו, וז"ש
בקדשו כ"ק אמו"ר זללה"ה מלוה עלינו הפי'
שטישה מלוה עמנו, ר"ל שמטורר בזה לב
השומעים, יהי' מי שיהי', כולם נעשים עובים
ומזכוכים:

(מח) **מעשה** בר"א כו' והיו מספרים
בימי"מ כל אותו הלילה,

אולי הרמו עפ"ש"כ בנש"ק עה"כ (ההלים
ק"א) זכר עשה לפלאותיו כי דבר המשפיע
והמוליד בדומה נק' זכר, והש"י ברוב רהגיו
עשה זכ"ר לפלאותיו שילידו בדומה לכל שנה
דמיון הפלא הראשון בזמן הישועה שנתגלה
האור, והפסח הראשון בי"א ישראל ממלרים הי'
בבחי' זכר המשפיע להפסחים שאחרי' שכל
הגאלות והישועות בנו"ג גי' ה' וכללים
בכס ימי"מ, וזהו ושמרת את החקה הזאת
שניקק למועדה מימים שהיא לשון זכר, ימימה
לפסחים שאחרי' שהיא בבחי' נקבה המקבלת,
והתנאים הגדולים בקדושתם ולרקתם בספור
ימי"מ במדרגתם הגדולה עשאו ותקנו הלילה
שהיא בבחי' נקבה בבחי' זכר, וכמו שהי' בפסח
הראשון בעת כנגלה האורות העליונות עד א"ח
וזהו כל אותו הלילה, אותו לשון זכר, שהי'
בבחי' לילה כיום יאיר, בבחי' יום הוא בבחי'
זכר, עד שנאו תלמידיהם שהרגישו ג"כ
בהשפעת קדושתם הארה זו והמרו רבותיו
הגיע זמן ק"ש של שחרית שהרגישו בבחי'
יום, בבחי' זכר, והיו מיוחדים מזה יתוד ה'
ביתוד נפלא, רגשה נשף ושהר ליתוד לאחד,
וזהו חכמת כה"ת, וכמ"ש בנש"ק ובחורחך כ'
לאומר שמע ישראל, שזהו חכמת התורה שיוכל
לאמר שמע ישראל, ליתוד לאחד, ומהו נראה

אוחו הילצהר, וזכות עשיית מצות האלה ומ' מצה שהיא מצותא יבעל ויבט הילצהר ממנו וכן ע"י הסיפור, וכס"ג והגדת לבקך ביום ההוא לאמור בעבור זה עשה ד' לי וסמך לי' למען תהי' תורת ה' בפיך בזכות מצות האלה יוכל לקיים תורת ה', ושלל יהי' רשות לילצהר לבלוע בו, וזהו אין מפטרין אחיה"פ אביקומן וכמבואר בהגמ"ד הק' סוף הר"ן, בזכות זה יכיר ממנו הרון אף, ולא יהי' רשות להמטיקס והמקפריגים ומשטיינס וממילא לא יהי' רשות לילצהר להליך בו ולהטעיחו:

כי כאשר יקבל ע"ע לקיים כאשר יזהירוהו יודעי בינה לעמים עלמה בידו החשובה ומעלה עליהם ה' כאלו עשו מיד, וכמבואר בס' בינה לעמים והגדת לבקך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ד' לי בלאתי ממלרים וסמך לי' תהי' תורת ה' בפיך, ר"ל בעבור שקבלו עליהם תורת ה' ומותו בעבור זה ילאו ממלרים כי מצה אשר קבל זאת במחשבה קנה לנפשו זכות ושכר המצות:

(ג) ודרש אומר מה העבודה הזאת לכם כי אינו מאמין כי ברגע קצן בקבלה לבד יקנה לנפשו זכות וילדק את נפשו שיוכל לקרב ולגשת אל הקודש, ואף אחת הקהה את שינוי וגוי' לי ולא לו הילכו ה' שם לא הו' עמל כי גאלת' מלרים ה' ג"כ בזכות קבלה בלבד וכס"ג בהוליצך את העם ממלרים העבדון, ובעבור זה עשה ה' לי בלאתי ממלרים, ר"ל למען תהי' תורת ה' בפיך:

(גא) א"י עפ"ד המד' (פ' בל) יהי' לבי חמים בחקך אמר דוד רצה"ע כשאתי עובק בחקך לא יהי' רשות לילצהר להליך בי כו' שלא יעשה אות הילצהר ואני מתבייש מן הלדיקים ועוד שמחוך שהוא מטעה אותי אני מוכע עלמי מד"ת ואני בא להכמיע חלמידי לפניך וקטיים ממני הם משיבין ואומרים איני כך ואני מתבייש אלא עשה לבי אחד כדי שיהי' עסוק בחורה, ר"ל החכם בענוותו אמר מה העדות והחקים איך ובמה זוכה לגשת אל הקודש ולעשות החקים והמשפטים, כי הילצהר מצד אוחי, ואני מבייש, ומוגע עלמי מד"ת, ואף אחת א"ל כהלכות הפכה כס"ג זאת תקת הפכה ואז"ל יהי' לבי חמים בחקך, ש"יבקש מדבן השלמים שיהי' לבי חמים ולא יעשה

(גב) שאינו יודע לבאול את פתח לו, כמ"ש חזמו"ר בקדשו בש"ס הבינה לעמים טה"כ (משלי ע"ז) ברלות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אחו, אף כדרכי איש המה מרואים בעיני ה' הגה לא יספיק בהיותו הוא בעלמו שלם בדרכיו ובמטטיו, אבל צריך להשתדל וללמד דרכי ה' גם לאויביו ה', הם הרשעים, ושישים כל השתדלותו להשלים גם אותם עם ה', וזהו את פתח לו, שישתדל ללמד דרכי ה' ולהביאו אל הקדושה החת אל כנפי השכינה:

(גג) יבול מר"ח כו' בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מוגחים לפיך, עדה"כ (פ' ללכי) החיים והמוח נחתי לפיך ובחרת בחיים, וכמבואר בסה"ק מצה מרומז לחיים, במ"ק גימט' ח"ו, מרור גימט' מו"ת, וזהו בשעה שיש מצה ומרור מוגחים לפיך, בשעה שיש שני דרכים לפיך ובחרת בחיים, ואל תאמר לכשאפנה אשנה במא לא הפנה כי מי יודע מה יולד יום, וכמ"ש דעה ה' אזמרה לאלקי בצודי ופירש"י ז"ל בעוד שאני חי:

(נג) **ברוך** שומר הכנסתו לישראל, ודקדקו ואם מבטיח לאחרים לא הי' שומר וקיים חזו, אך הפי' מלש"כ (פ' וישב) ואזינו שומר את הדבר, הש"י ברוב אהבתו נזרע ישראל עם סגולתו אם מבטיח את הטוב הוא שומר ומלפסח מתי יבוא עם קץ לגאלם ולפדוהם ולהיטב להם:

(נד) **ואני** עני וכואב ישועהך חלקים השגבני (ההלים ס"ט) אע"פ שאני ענ במשעי ואין לי העוה ומלח להריב ראג, בושמי וגם ככלמתי להריב פני אליך חלקי עכ"ז ישועהך חלקים השגבני עיקר הפלתי היא ישועהך חלקי, לא לנו ה' לא לנו כי לשמך חן כבוד, שיהגדל ויחקדש ש"ש בעולם, כי אפי' נרא בישיא יוכל להרגיש לער ואי כבוד של אבותיו, ובפרט היום כשהופע ביקרו ליל החקדש חג עם ההגלות דודים ואהבה רבה וחבה יתירה על זרע ישראל ממקור הרצון העליון ע"י אהדל"ע, וכש"כ לא ע"י מלאך ולא ע"י שרף אלא הקב"ה כבודו ובעלמו, כביכול כמיכה"שנים לפניו נחשורר בקרב כל לב איש ישראל שביני זיקי רשפי אש שלקבת אהבת הש"י, וממילא הוא בניקל אפי' לפחות שבפחותים להבנין ולהרגיש לער ואי כבוד של הש"י מלפסח ישראל, כי בכל לרחס לו לר כביכול, וכאז"ל (סיהדרין מ"ד) צונן שאדם מישראל מלפסח שכינה מה הומרת קלני מראשי קלני מזרועי, ועיקר הפלתי ומנחת בקשתו יהי' על כבוד ה' שיעדל ויחקדש ש"ש בעולם, ויחמין כי חין הש"י פסל הפלת כל ברי', ויבקש רחמים רבש"ע ישועהך חלקים השגבני, ועיקר ישועה ה' היא ישועת ישראל כמ"ש הה"ק ממעוזי וזללה"ה כחרו ישועה כחרו של הש"י היא כשמכחיר ישועה על עמו ישראל:

(נו) **קדש** קדש ישראל לה' ראשית תבואתה (ירמי' ב') ואחז"ל בשגיל ישראל כבקר

(נד) **והיא** שעמדה בו' והקב"ה מליטו מידם, ולכאורה הלא בין כך ובין כך הקב"ה מליט מידם למה לדרך החרות והגזירות הלא הכל היא ברשותו של הקב"ה.

אורי עפ"ד רש"י ז"ל (תהלים ס') עה"כ נתח ליראיך גם להתניסם מפני קושע שלה, נסיונות של לרות הרבה להיות מרשים בהם אם יעמדו ביראתך לקשע מדותיך בעולם שכשתתן להם הטובה לא יתהירו כוחים אחרים אלא יקשמו דני' ויחמרו יפה היטב להם כי הם עמדו לו בכמה נסיונות, וזה"ש בזכות זאת שעומדים אהבתו ביראתו ובאמונתו החמימה בכל דור ודור כשעומדים עלינו לבלותינו, הקב"ה מליטו מידם:

עט **בבר** דור ודור חייב אדם לראות א"ע כאילו הוא ילא ממארים שכאמר ואוחט הוליא משם וגו' ולכאורה הוא מתחיל כאילו הוא ילא, משמע אבל הוא בעלמו לא ילא, ומסיים ואוחט הוליא משם, אך הפי' על הנופים דייקא אמר כאילו הוא ילא, אבל כל ס' רבוא נשמת ישראל הי' במלרים להזדק שמה להיות ראוי ומוכשר לקבל החזרה ולקדושת א"י, וכש"כ (פ' נזבים) את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה עמנו היום, וזהו לא את אבותינו בלבד גאל הקב"ה אלא חף אוחט גאל

כי לית דמעט נפקית אלא מגו דוחקא ולטרא,
 יחזי לוחיות חיי"ל אס מחבר א"ע ללדיק יסו"ע
 נעשה בחי' חי' איש חי' כי מהחטא נק'
 היפוך מחי, ואף כי הלדיקים נסעו למנוחות
 עכ"ז הכלל ישראל יש, ועמך כול"ם לדיקים,
 ואזי זוכה להיות מגיד, בחי' מגיד דבריו ליעקב
 רומז עניני דברים הארליים, חקיו ומשפטיו
 לישראל הוא דברים גבוהים ורמים וכנגבי:

שנקרא ראשית, אס זרע ישראל עם קדושו
 מקדשים ומטהרים א"ע בקדושה עליונה ובמותר
 להם שאינם משפיעים לחוץ, זוכים לראשית
 תבואתה, כל השפעות קדושות וכ"ע שנק'
 תבואתה הולכים ישר לזרע ישראל, ומהס
 לזוה"כ, ואס ח"ו פוגם באוב"ק ומשפיע לחוץ
 גורם שכל השפעות דלעילא יורדים ג"כ לחוץ
 לאוה"ע, ומהס לישראל, ולזאת בלילה הזאת
 שפלא דשמיא נחית ותרעי דשמיא נפתחים

(גח) **הא** לחמא עניא, ע מ"ג בקדשו כ"ק אחי
 אדמור"ר הק' במשנה לחס ויקודש
 רבה היינו בקדושת אבילה ובקדושת משגל שנק'
 ג"כ אבילה, ע"ה"כ (משלי ל') אכלה ומחתה
 פי' נשתי אכילות האלה לריך האדם קדושה
 רבה, וקדושה זו גורם לו כ"ע, מדה יסוד היא
 מדה משפעת, בחי' ערך נחן ליריאי, ו"ש
 חז"ל (סיכה ל"ב) אבר קטן יש לו לאדם
 מרעיבו ש"ע גורם לו השפעות טובות, מרעיבו
 רעב שהפוגם באוב"ק עניות רדף אבתרי,
 וכמ"ש בגו"ע"מ על דברי דהע"ה (תהלים ל"ט)
 מכל פשעי היליני חרפת נבל אל חשימני, הכולה
 על עון פגם הבית ח"ו שהיא חומר מכל עבירות
 הפשעים היליני, וכאז"ל שהיא חומר מכל עבירות
 שבתורה, וכמ"ש בש"ע אה"ע, ואז חרפת נבל
 אל חשימני היא עניות שהיא חרפת רבה
 שגשגנו פניו ככרוס ובשחו מרובה, וחרפה
 זו מנבל כאז"ל שרא דעניותא נבל שמי, וזהו
 הא לחמא אס פוגם ח"ו נשתי לחס, עניא, ח"ו
 עניות רדף בתרי, כל דכפין שהוא רעב ייתי
 ויכול, עלה לזה שילמוד תורה בעטרה וביגיעה,
 וזוה הוא מתקן המוח שנפגם ע"י החטא, כי
 הסוף"ק נק' לחס לבי לחמו בלחמי:

ההחיל המגיד בראשית דבריו ליעקב קדש, מי
 כחי אשר כחרש יאעס אונו ובל יבוא בבית
 ה' לתקן ולשוב בתשובה שלימה בלילה הזאת,
 ובפרט בזה"ו שהנרות ושליעתם עלינו מחגגברים
 ע"כ עיקר עבודתנו לקדש א"ע ולתקן הפגם
 באוב"ק, ואס אמנם כי בלילה הזאת נתעורר
 אור קדושה ורוח עהרה מלעילא עכ"ז רגון
 הש"י מהאדם שיכין ויקדש ויטהר א"ע
 בהשוררות ולחמא, צבה' לפני מי אס
 מטהרים, וכמ"ש ר"ע (סוף יומא) אשריכם ישראל
 לפני מי אס מייטהרים, שזהו דרך הישרה
 שיבור לו האדם להתקדש וליטהר וכמו שהאריך
 כס החו"ט, ו"ש המגיד קדש. זהו רגונו הטוב
 מהש"י שהאדם יקדש ויטהר א"ע בהשוררות
 ש"ו, ואשרי הזוכה לזה, ומי שלא רחץ וקדש
 וטהר א"ע וליל התקדש חג הופיע ביקרו הש"י
 ברחמי מעטרו בלי התעוררות האדם כש"כ
 ורקתי עליכם מים עהורים, לכל ידה ממנו
 נדה, ובחי' ומי מטרה אהכס אביכס שבשמים,
 ו"ש המגיד ורחץ, מי שלא זכה להתעוררות
 שלו לקדש א"ע הקב"ה ברוב רחמי מעטרו,
 וכמאה"כ (ישעי' ד') רחץ ה' אה לואת בנות
 ציון, ירפם היא ירק ומרומז להג"ל שזהו עיקר
 יסוד שורש עבודת הקודש, לתקן מדה לדיק
 יסו"ע, ו"ש שיטבול במי מלח, שמרומז לדמעות,
 שירחץ את הפגם וכחצי העון בדמעות עינים

א"י כל דכפין מי שהוא מחנאה ולריך להיות
 כסוף, כי כל החטא נלמח משורש גילוח
 כאז"ל

כאז"ל (סופה ה') המתגאה לסוף נכשל בא"ל, חי ויכול מלה שמרמוז להכנעה בלי התנשאות, וזהו די אכלו אכזהתא בארעא דמלרים שפנמו ג"כ באוב"ק במצואה צמד' שאמרו נהי' כמלרים והפרו צרית מילה וע"י הכוונת מלה ע"י הכנעה ושפלות כנאמר ראה ראייתו אח עמי עמי, וכן לגאולה וישועה לרפואה"ו:

בר לדרך שדרך מחילה כליהה וכפרה ייחי ויפסה פה"סח, ע"ד לעקו וה' שומע, כי קרוב ה' לנשברו לב, כאז"ל (שח"ט כ"ב) מה תולעת זו אינה מכה את הארזים אלא צפי' והיא רכה ומכה את הקנה כך ישראל אין להם אלא פיהם ותפלתם, השתא הכא שיתבונן במהצנתו החליכות העולם בשהתא דהכא העניות והצרות השולט בעולם מדי יום ביומו, ואולי היא כ"ז מפאת ענותיו המרובים, כי מאן דפגם פגם לנרמיו כגם לכ"ע פגם לחתא פגם לעילא, ובכל לרחס לו לה, ויעורר בלבו רחמנות ע"ע ועל כל העולם ויעורר בזה גם רחמנות מלעילא כאז"ל (שבת קנ"א) כל המרהם על הצריות מרחמין עליו מן השמים, ר"ל שיעורר רחמנות משמים על כל העולם, וזכה לשנה הבאה בארעא דישראל, השתא עבדי אף כי השתא אנהו צחי' עבד וכנענ, עכ"ז אם מכה לתו"מ ולחשובה נהי' לשנה הבאה ב"ח כאז"ל (אבות פ"ו) שאין לך ב"ה אלא מי שעוסק בתורה כי ע"י התורה היא התיקון בשנימות, ורק ע"י תורה תמימה בשפלות והכנעה ולא בגאולה:

והראוי מר"א ור"י וכו' עד שבאו תלמידיהם ואמרו הגיע זמן ק"ש ש"ש, שע"י כפוריהם שהי' צנח' הו' ויהי', הגיעו גם התלמידים לתכלית הידיעה שה' אלקינו ה' אחד, הוא הו' ויהי':

(סא) **ובל** המרבה לספר הר"ז משובת, אולי עפמש"כ רש"י ז"ל (תהלים ס"ה) לך דומי' תהלה השתיקה תהלה לך לפי שאין קץ לשבחך והמרבה בשבחך א"ו. אלא כנורע, אבל הסיפור דליו"מ המרבה לספר בשבתו של המקום ב"ה הוא משובת:

והראוי מהתלמידים שבאו ע"י הסיפור ליהוד ה, ואם הי' ההספה גמשתה לגרעון ל"ה הסיפור פועל אללס לע"ב לבוא עי"ז להשגת יחיד ה':

(נט) **ואפי'** כולנו הנמים כולנו יודעים את התורה מזה עלינו לספר, ולכאוי אש יודעים באמת כוונת התורה למה יספרו, אף הפי' היא כמ"ש בסז"ק שכל מלה ומלה

אע"פ שגם אהנו אינו שוים יבואו אלו ויכפרו על אלו, וזכה שאין מפעירי אה"פ אפיקומן שיסיר ויבטל התרון אף והדיים מאתנו וכמ"ש בשה"ק הרמו ס"ח אה"פ אפיקומן חר"ן:

(סד) רשע מה אומר מה העבודה הזאת לכם, הרשע יגאוחו אמר מה לי להחבר עמכם כי אינו יאות לו זאת, לי ולא לו, ולפי שהוציא א"ע מן הכלל והוא לבד ישכון איש בפ"ע ואינו מרבלל בניבור כי לא יאות לו זאת, ובעיני עלמו לחיוד גדול ישב, כפר בעיקר בע"ז נעשה רח"ל כופר בעיקר, שזה היא עלת היתה"ר וכן ראו בעיניו מאיזה אנשים שיוצאים מן הכלל בראשונה הי' מתגאים בדעתם שהמה חסידים ותיים יאות להם לבוא להחפלה בכל יום לביה"ח או לביהמ"ד בנצור עד שהיו נפרדים מהכלל ישראל ולהאוי' יבגש נפרד עד שבאו להיות כיפרים בעיקר, ואילו הי' שם ל"ה נגאל כי לא נגאלו ישראל אלא בזכות האחדות והשלום וההתחברות ביניהם כאו"ל (תדב"א פ' כ"ד) מלוא א' הי' בידם שעשו כולם אגודה אחת וכרתו ברית לגמול חסד וע"ז ולשמור ברית המילה, כי ע"י התחברותם וע"ז הי' נשמרים במדת יסוד ושורש העבודה וההיפוך לתאו' יבגש נפרד, וזהו עיקר גמילות חסד וע"ז שלא יפגוש בהבירו אדרבא יהבר וע"ז ויקרב לבבו ולהכניסו תחת אל כנפי השכינה, ויבדק יראי ד' הקפנים עם הגדולים:

(סה) תם מה אומר מה זאת כי מי שמבטל ומחבר א"ע עם הכלל זוכה לדבר בחמימות, מה זאת, כשמרגיש אור הנפלא תייל התקדש הג שואל מה זאת, מליזה זכות זכיתי לזה, או אפשר שהוא שואל: החימות מה זאת ר"ל ענין ציטול והתחברות, והמרת חליו בחזק

(סב) אטר ראב"ע הרי אני כבן ע' ולא זכיתי שפאמר ילימ' בלילות, פאמר מלה"כ (פ' חבוא) האמרת והאמירך, שלא זכיתי שתי' סיפורי ילימ' לטובה גם עבור אנשים פשוטים המרמוזו ללילות, עד שדרשה ב"ז בכח קדושתו האיר לכל חשכי לבות ישראל, ודרש שפאמר לתמן חזכור וגו' ימי חייך הימים רמו לח"ה המליהים כימים כל ימי חייך הלילות רמו לאנשים פשוטים קטני הדעת בנחי' לילות:

זחכ"א ימי חייך העוה"ז סיפור ילימ' היא בגולה נפלאה לזרכי עוה"ז לפריכה ולהתפשות טיבות, כאו"ל בפסח נדון על ההבואה, כל ימי חייך להביא לימות המשיח אף לעיני רוחניות:

(סג) קבם מה אומר מה העדות וההקיס והמבטפים אשר לזה ד"א התכם, וחז"ל דרשו אותי ואתכם, אולי הפי' כי התכם בעטותותו כידוע לירוף הכמה כ"ח מ"ה שאל מפני מה לזה ד"א אתכם שפחדו עמי בלוותא הדא, מה ההשבה והח לית יגיע לכם מזה, וז"ש אשר לזה מלשון לוואה, מפני מה יבואו אלו ויאלגו עם אלו, ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח כי כן לזה ד"א בהפסח שיהי' נאלל בנית אהד ובחבורא הדא, וסיהי' נשהט בג' כחות ובמונן שהג' כחות ל"ה כולם שוים לטייה ואעפ"כ לזה ד' שיהתברו ויתאלגו יחד כדי שיבואו אלו ויכפרו על אלו, כי החיב על האנשי מעלה להבחיל לקרב לבבות עם בני"י לטייה ד' ולהכניסם תחת אל כנפי השכינה, כחז"ל הוהב את הנריות ומק"בן לתורה, וזכו ע"ז לאור גדול וישועה שלימה כמ"ש חז"ל בל"ה מניע בחשבותיהם ופסח ודלג, כן עתה ע"י שיתחברו אתנו האנשי מעלה לקרב לבבותיט

יד הוליאנו ד' ממלרים בזכות האחדות והריעות שהי' להם, שהיו ארכין את הפסח בחבורא ובההבה זכו ללי"מ כן אכחנו בזכות האחדות וריעות וביפול אחד נגד חבירו מכה להרגיש אור המופלא ועריבות נעימות מחיקות ידידות מליל ההקדש חג, ומקדושה כלל ישראל:

(סח) **בתחילה** עובדי ע"ז הי' אבותים ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו לשון ועכשיו, הפי' הוא כאשר דברנו כי המלה נק' לחם עוגי שהוא נוחת להאכולה דעת לידע איך שהוא עני בדעת, ולכו נשבר לקרעים מזה, וזהו חביב ויקר בעיני ד' ובפרט בזמן יקר כזה שנחגלה אהבת השי' לישראל בזכות אברהם אהבי נעשה מעכשיו קרוב וידיד להשי"ת ובבחי' ודלוגו עלי אהבה, וזה ועכשיו קרבנו ע"י אכילת כזית מלה נעשים מקורבים להשי"ת:

(סו) **יכול** מר"ח ת"ל ביום ההוא כו' בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מלה ומרור מונחים לפניך, עיקר עבודת האדם אף שעובד את השי' אל יחשוב שהוא עושה עבודתו בשלימות ויאל יד"ת, רק ימלא חמיד חסרון בעבודתו וגם ידע שאף מה שטעם היא כמו של השי', וכמ"ש המגיד הק' מקאזינך עה"כ ולך ד' הממלכה ולא כ' לך ד' המלוכה, הפי' אףמה שאנו ממליכין אותך ג"כ היא מכרך, ע"ד כי ממך הכל ומידך נחנו לך, וזהו הרמו יכול מעבוד יום, שיחשוב בעבודתו היא בשלימות ומאיר לעולם כולו בבחי' יום, ת"ל בעבור זה, לא אמרתי אלא בשעה שיש מלה ומרור מונחים לפניך, אף שהוא במדרגה גבו' בבחי' מלה יהי' גם מרור מונחים לפניו שימלא חמיד חסרון בעבודתו וידע מרירות נפשו, וכמעשה דר"ם גאון:

(סט) **הא** לחמא עניא די אכלו אנהחנא בארעא דמלרים כו' מלה היא מיכלא דמהימנותא כמבואר בזה"ק ועיקר אמונת אומן היא אמונה פשוטה, להאמין באחדות ה' ית"ש שהוא המהוה כל היות ומסבב כל הסיבות, ולבטל ולסלק מעלמו כל המח"ז ואמונות רעות בהשכלות מצי"ת, רק אמונה פשוטה וחמה, וזוה הוא יולא ממלרים, ממיצרים מבית האסורים דיה"ר, ממקום חשך וקליפות למקום הקדושה, ומקום הק' הזה היא נק' פס"ת, וזוכה אח"כ לאכול המלה מיכלא דמהימנותא לאמונה כשירה פשוטה וחמה, ואזי זוכה לראות בפנין פקוחה ובשכל אחתי כי השי' הוא המהוה כל היות, ולא כמו שחושב ע"ע בהשכלתו ובעבודתו הסכליות, וזה"פ בזה"מ גלחה יהודא משוני שאכלו חמץ בפסח ופי' שלא אכלו חמץ ממש, אך כי לא האמינו בד' באמונה פשוטה וחמה, ולא נכנסו למקום קדוש שנק' פסח רק חקררו בסכליות ובמח"ז וממילא לא אכלו מלה שהיא מיכלא דמהימנותא קדושה, וזה"פ הא לחמא די אכלו אנהחנא בארעא דמלרים שאכלו המיכלא

(סז) **ויאמר** לאברהם ידע הדע כי גר יהי' זרעך וגו' וחז"ל צב"ר דרשו ידוע הדע' ידוע שאני מפזרן הדע שאני מכנסן ידוע שאני ממשכנן הדע שאני פורקן ידוע שאני משעבדן הדע שאני גואלן, דברים אלו המה רפאות הטלה והתחזקות הדעה בימי הגלות, שהאדם ירמין שכל הרפתקאות והלרות העובדים הכל היא לחכיות הגולה והישועה, וכמו שא"א להיות הלידה בלי חבליים ולידים כן א"א להיות הנחולה בלא יסורים, והכל היא לעובדיו:

מנחון, אבל נקידה הפנימיות של ישראל יהי מי שיהי היא נקי ומנוקה, ע"ד אני ישנה ולבי ער, וכ"ז היא משעה הזאת משעבוד הגלויות ושאר שבעים שמשכב, וכולל לזכות לשנה הבאה להיות ב"ח חירות מהכל, וחירות מי"ה"ר וכאז"ל אין לך ב"ח אלא מי שזוסק בחירה (אבות פ"א):

המיכלא דמסימנחא, היינו שהאמינו בד' אמונה תמה וכמו שהעיד הכ' ויחמנו העם, וכמש"כ ברע"מ (פ' וזרח) כיון דאחא משה לנבייהו פקודא קדמאה דא אוליק לן דכ' וידעס כי אני ד' ומסימנין בכל אינון נסין וגבורן דענד לון במלריס כו', והיו מושכים ידיהם מע"ז, מהשכליות ומהבלי שטות ודעות נפסדות, ולקחו הפסח בכניסו לקדושה עליונה שנק' פסח, ואילו המלה מיכלא דמסימנחא קדישא, ואמר לנו המגיד כל דכפין, מי שכפיף וכנע תחת ה"ה"ר שהוא צבית האסורים די"ה"ר בחי' מלריס מוקוס חשך וקליפות, ייחי וייכול, יכין ח"ע לאכילת מלה, וישליך מעליו כל המה"ל ויקבל ע"ע אמונה כשירה וחמה, וזהו כל דלריך כמ"ש בקדשו כ"ק אמו"ר זללה"ה כל מי שלריך מחילה סליחה כפרה ייחי ויפכה, ישחל ח"ע שיכל לכווס לשערי קדושה עליונה שנק' פסח, שיתבונן בעלמו גדול רהקותו מאור פמ"ח ע"י חטאיו העלומים, השתא הכא מהעת ומחשעה הזאת שהוא עת זמן התקרבות דקדושה בחי' ימין תקרבי שהיא נגד אה"ה בחי' חבד שנתערר וכותא דאברהם רחמא, טבל לזכות לאמונה כשירה ותמה שגוא ה' ראש למאמינים ע"ד היתן הכיר אמונתך, ובו נאמר והחמנו בד' וכמש"כ בזה"ק שכ' והחמנו הסר יו"ד הרמו בלי חכמה והשכלה, רק אמונה פשיעה ותמה ובזכות אמונה נוכח להיות בא"י כאז"ל (מכילתא כ"ח) בזכות אמונה נגאלו, השתא עבדי, כאז"ל יתבונן מלב שעה הזאת שאחנו עבדים לעבדים, המלב הנורא מהחב"י בכלל ובפרט, וכמה שחס בשדות אחרים והאחנו יושבים צביתנו שלום לכדר הסדר, ודאי כאז"ל לריך לומר לנפשו אנכי גרמתי כ"ז וכן בעיני דוחיות אחנו אסורים צבית האסורים די"ה"ר ועכ"ז אל יפול לב איש אחר, שכ"ז היא רק

באן הבן שואל, מלשון שאלה ובקשה, בוז הלילה יוכל כל איש ישראל שנק' בניס למקום לשאל ולבקש מהש"י כל לרכו צנ"ר:

(ע) ואפי' כולנו חכמים כו' מלה עליש לפשר צ"י"מ, אולי הענין כי יש לדיקים קדושים עליונים שיועיס ומכוונים כל המלות כוונות ויבטחות העליונים בכללותו ופרטותו ברזין עלילין. והאינס יודעים מבטלים ח"ע ומחברים להיודעים שיעלה ויבוא ויגיע ויראה מעשה מלותיהם עם מעשה מלות ידידי ד' המכוונים כל הכוונות ומיחדים היחודים העליונים ועכ"ז כל יעלה על לב היודעים כי ילאו יד"ח כראוי, כי איך ישיג קולר המשיג עומק המושג מעשה מלות ד' מהא"ס וא"ת וכל מה שיודע ומשיג היא כעפה מן הים, וכמ"ש שהע"ה (קהלת) כי אדם אין לריך בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, היינו לעשות המלה כחיקונה וכל כוונותיו כאשר ראה ד' א"א לאדם לעשות רק ד' יגמור בעדו כל הדברים לעוב, וזהו אשר יעשה טוב בשלימות ולא יחטא שלא יחסר כל כוונותיו, ולואת לריך לעשות המלות בפשיעות מלה מלות הש"י לבד, וזהו שבתו של אהרן שלא שינה, אף כי אהרן קדוש ה' ה' יודע לכוון כל הכוונות הגדולות והיחודים מהדלקת המטרה עכ"ז לא שינה, לא נעשה אללו שום השתנות אך ויעש כן אהרן כאשר

אחרונים זכלות הנפש היו הפלס להפסיקם מהדבוקות ולהחזירם לחיים למען ילמדו להם עוד תורה ה' ומלכותו ואמר רבותינו הגיע זמן ק"ש ש"ש, שרמזו להם אהבת ד' פ' ואהבת אה ד"א, להורידם מפהדס וממדריגהם שישארו בחיים בעוה"ז:

עב) אראב"ע הרי אני כבן ע' ולא זכיתי שחאמר י"מ זלילות עד שדרשה ב"ז שנאמר למען חזכור וגו', עיקר מלות זכירה היא לידע ולהודיע ולהודיע כי הוא ילד כל והממלא כל הנמלאים והמכבב כל הסיבות, ואפילו זיפרא קילא מבלעדי שמיא לא מיהליד, והוא משדד כל המערכת ומוליא אותנו מאמ"ל, ומי שזוכה לטהרה המוח והמהבבה הוא יודע צבירור ובהוש כל זאת, ולא לריך לזה ענין אמונה כי לא יוכל להשיג ולהבין אם לא ד' פעל כל זאת, ויודע צבירור כי ממך הכל. ומי שאינו בר מעלה כזו לריך לקדש ולטהר המוח והמהבבה ולהשריש בלבו אמונה ה', ועיקר המלצה היא למען חזכור"ר את יו"ם לאחך מאמ"ל, צבחי' זכירה צמחה, כל ימי חיך שזה היא עיקר החיות בעוה"ז, וראב"ע בגדול ענוהוהו המר ולא זכיתי שהאמר י"מ אמירה היא בלב, ע"ד כי חאמנו בלבבך ולא זכיתי לכפר בי"מ צטרה המוח ומהבבה הלב, כי אכני עוד צבחי' לילות צמדרגה פחומה, עד שד' ב"ז בקדושהו הצפע הצפיע והאיר הף להעומדים בבית ד' זלילות שלילה כיום יחיר לכל, והאיר כאור יום הבכה לילה, וזהו למען חזכור צחי' זכירה צמות, ר"ל לראות בהוש ובעין כי הוא בורא ומנהיג כל הברואים והוא לבדו עשה ועשה ויטעה לכל המעשים, וממלא כל הנמלאים ומסבב כל הסיבות:

לאשר לזה ה' את משה מלך זוי הש"י, וזהו מעלתו ושבתו של אהרן כהנא רבה, וכמ"ש לי כ"ק אחי אדמו"ר הק' על אז"ל כל הקורא ק"ש ומדקדק ב"חיותיו" מלנגין לו גיהנם, ולכאורה מה זה הסכר ללגן לו הגיהנם, ופי' כל הקורא ק"ש ומיחד כל היחודים הנוראים והנפלאים בגדול החלהבות רשפי אש שלהבת י' איש קדוש כזה אשר זכה למדרגה הזאת אף אם לא יעשה המלצה בכל פרטי המבואר ע"פ הדין מחמת גדול החלהבות, עכ"ז יקובל ויכשר ויערב בעיני ה', וכאז"ל ודלוגו עלי אהבה, ועכ"ז אם מלגן את עצמו מגדול החלהבות ומדקדק ב"חיותיו" ועושה צפצפות מלך מלות ה' כדון וכדח צככר זאת מדה כנגד מדה הש"י מלנגין לו אש של גיהנם, ודפסח"ח ושי' כי כן היא רלון ה', וז"ש המגיד הפי' המכס והכנון שיודע את התורה וסודות העליונים ונפלאים עכ"ז מלזה עלינו לספר, יעשה רק מלך מלות ה' בפצפיות, צבחי' אינו יודע עד מה, וז"ש וכל המרכבה לספר כמ"ש אהמור' זללה"ה לשון ספור היא בפצפיות, הרי זה משובב:

פא) מעשה ברא"ו ור"י עד שבאו ח' מידיהם ואמרו רבותינו הגיע זמן ק"ש ש"ש, ולכאורה איך הרהינו החלמידים לדבר נגד מוריהם ולהזכירם לקרוא ק"ש, שהיא נגד הדי"א, אך כמ"ש בפה"ק הלזיקים הגדולים כשעובדים במדת יראת ה' מגדול היראה והפחד מהדר גאיו ית"ש נפסס ילאה צדצרים והקצ"ה החפץ בחיים חיוהם מכבב להם איזה ענין באהבת ה' להורידם מפהדס וממדריגהם שישארו בחיים בעוה"ז, והקדושים האלה שהי' מספרים בי"מ כל הוחו היללה ב"חומה וציראה וצפחד מהדר גאיו ית"ש נפסס ילאה צדצרים בהחפצות הגמות וצבלאות החלמידים כי כמה צרגעים

ולא לו, ולפי שהוליא א"ע מן הכלל מאמונת ה' שהיא באורח כללי ובאורח פרטי כמ"ש ברע"מ (והובא לעיל) שזהו כלל גדול להתורה"ק, לראות שפ"ע ולהאמין ברוממות ה' שהוא עשה ועשה ויעשה כל המעשים ומבלעדו לא יריס איש את ידו ואת רגלו ואפי' לישראל קלילה מבלעדי שמיא לא מיהלוד, וע"י מיעוט אמונתו בזה הר"ז כופר בעיקר, שמאמין באמינות זרות ובמת"ז, וא"ל בעבור זה עשה ד' לי בלאתי ממלרים, עיקר יל"מ הו' בעבור שהאמינו בד' ובמשה עבדו וזכו עי"ז ליציאת מלרים, ממקוב חשך ממילר"ים ולכנוס לאור הגדול ולשערי קדושה שנק' פסח, ואילו הו' שם ולא האמין בזה ל"ה נגאל:

(עה) והיא שעמדה לאבותינו ולנו, אולי עפ"ד המד' (אסת"ד) עה"כ ולמלך אין שו' להניחם כ"מ שהו' המן מקטרג את ישראל מלמטה הו' מיכאל מלמד עליהם פגגוריא מלמעלה א"ל רבש"ע אין בניך מחקטרגין לא על שבדו ע"ז ולא על שגילוי עריות ולא על כפ"ד אלא על שהן משמרין את דתוהיך א"ל הייך לא שבקית ולא אשביק הה"ד כי לא יטוש ה' את עמו עיי"ש, ודברי חכמים המה רפאות חעלה וחיוזוק הנפש אחרי אנו רואים כל הגזירות בהושבין ויועלין עלינו ודאי כ"ז בשביל שאנו משמרין את דתוהיך, ולריכים אכחנו להזק עלמינו בזההוקות ובשמירת הדת ובחור"ת, ובאור"ח יאציל לעלמו רגעים אחדים לחבוב ולהחבונן בעלמו על מה שהוא נכרא בעוה"ז ולא להיות משוקע חמיד בעיני עוה"ז, רק לבקש ולהתפלל על כבוד ד' שיהגדל ויחקדש שמי' רבא בהעולכ, וזהו עיקר ענו"י וחכליית בריית האדם בעולם הזה, וממילא ינטל ויסקל מעלמו כל שעותיו והבלי ומחשבות זרות ודעות

(עג) חכם מה אומר מה העדות והחקים והמשפטים אשר לך ד"א, אולי נה"כ (ע' ואחיקן) ראה למדתי אהכס חקים ומשפטים כאשר לוני ד"א, לעשות כן בקרב הארץ וגו' ר"ל משרע"ה לזד להם דרך האמת והי"ר לעשות המצות והחקים והמשפטים מלד אשר לוני ד"א, וכמו שאמרנו לעיל עה"כ ויעש כן אהרן כאשר לך ד' את משה, מלד לוני ד"א, כי איך ישיג צו"ד קולר המשיג מצות ד' שהוא א"ים וא"ת, וזהו עיקר הרעון מהשי"ת והחכמה מישראל, וכמו שאה"כ ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, וז"ש החכם מה העדות והחקים והמשפטים אשר לך ד"א, עיקר כח העליון, כי אין אדם אשר יעשה רק מעור כח העליון, כי אין אדם אשר יעשה ע"פ צלמוות ולא יהא שלא יחסר מכל כוונתו, ורק ד' יגמור עבדו לטוב, וכמו שאמר דהע"ה ע"פ עיני עם עבדך, ואף אתה א"ל כהלכות הפסח אמת כי זהו דרך היצר והרעון מד' ועיקר חכמת בריאת האדם, שידע כי ד' פעל כל זאת, ולהשריש זאת בלבו ובלב בניו עד כל הדורות, ולא יאמין בשפיותו ובהבלי לב החוקרים בחכמות הכלים, ועי"ז יעשה פרו למעלה ושורש לחפה, ויכנס לקדושת המקוב הגדול ולאור העליון שנק' פסח וכה"ל, וזהו הלכות הפסח, לבטל המח"ז ודעות נכפדות ואזי יזכה לאמינות אומן, ובאמונת ד' הוא מבטל ומסלק כל הדיניס וההרין חף מהעולכ, וזהו אין מבטירין אה"פ אפיסקופן, כמ"ש המגיד הק' ס"ח חר"ן:

(עד) והרשיע אומר מה העבודה האת לכך ברשעתו הוא רוצה גם להכניס בלנות ישראל שכל העבודה והעשיות האדם היא רק לכס כחכס ועולם ידכס, ולא ד' פעל כל זאת, בהשחתו העליונה ח"ו, וזהו לכס

ובזד"ר (שמות) איחא שעשו השונה, וידע
אלקים שאפי' אחד בחבירו לא הי' יודע אלא
הקב"ה לבדו, ולכאורה למה הי' לריך חבירו
לידע זאת הלא הנגע לבח עם אלקיך דורש הי',
אך חשובה כאו"א הי' על שגרמו לער וקישוי
שצדוד לחבירו, וע"ז דאבו לבס, ועכ"ז אף כי
בחשובתם הוטבו לעצמם ולחבריהם עכ"ז היו
בחי' הנגע לבח ולא ידע אחד בחבירו רק וידע
אלקים, בוחן כליות וחוקר לב:

(פב) **אני** ולא מלאך ולא שרף אלא הקב"ה
בכבודו ובעלמו, ולכאורה מדוע הי'
באמת רק ע"י הקב"ה בכבודו ובעלמו, אולי
כמ"ס הרבי ר"צ מפרשיהא זללה"ה שאם
הקב"ה מנטיח לאדם איזה הבטחה אע"פ
שנשחנה האדם אח"כ לגריעותא עכ"ז לא בן
אדם הוא שיחנח, אך ההשפעה יורדת ע"י
אמלטי והיא בחי' מים שיש להם סוף, אבל אם
ההשפעה הוא ע"י הקב"ה כבי' בעלמו היא
בחי' מקור מים חיים אשר לא יכזבו מימיו
ומתפשט עד בלי די, וזאת הי' יראת יעא"ה
שהשב שנשחנה לגריעותא ויגרים שהשפע והשגחה
יהי' ע"י אמלטי, ואיחא כל הגאולות והישועות
המה ענפים מגאולת מזרים שגאולת מזרים
היא בחי' דבר, וכל הגאולות הם בחי' נק',
וזהו מימים ימימה בחי' דו"ג, ולזאת נהכרח
הי' גאולת מזרים לריך להיות ע"י הקב"ה
בכבודו ובעלמו שיהי' בחי' מקור מים חיים
אשר לא יכזבו מימיו שיהי' מימים ימימה, ולא
יפסיק לעולם:

(פג) **בכל** דור ודור חייב אדם לראות א"ע
כאילו הוא יאל ממזרים, ר"ל
שיהי' באמת מושרש בלבו כן באמונה פשוטה
תמה, וכמילא יאל ממזרים מעמקי תשך
ומבית

ודעה נפסדות ויאמין כי הקב"ה מלינו
מיד:

(עו) **יבול** מריח כי בשעה שיש מלה ומרור
מונחים לפניך, אולי הרמו ע"פ
דרך חיים ותוכחה מוסר, וכמ"ס בקדשו רבינו
הק' מוארקע זללה"ה ע"ד הוה"ק עה"כ
ונפש כי החטא מה דין הוא דחטא, ופי'
בקדשו כי הנפש חושב תמיד כי החטא (עי' לעיל
פ' ויקרא), וזהו עיקר שלימות הנפש שיחשוב
תמיד כי חטא, שחיסר וקילר בעבודה ה',
וזהו הרמו בשעה שיש מלה ומרור וכמ"ס
בסה"ק מלה מרומז ליו"ט ומרור מרומז לילה"ד
ר"ל אף כי עובד ה' והיא צחי' מלה
עכ"ז יהסוב תמיד כי מרור מונח לפניו, בצחי'
נפש כי חטא, שחיסר וקילר בעבודה ה':

(עז) **חשב** את הקץ לעשות הש"י שומר
הבעתו לישראל מלה"כ ואביו
שמר, עומד ומלפני ומחכה להקץ, ועיקר
היא לעשות, שחפץ מאתנו לעשות, בקום
ועשה:

(עח) **ארמי** אבד אבי, כל כונתם בגורתם
היא לאבד מאתנו להקרא בשם
בנים למקום ולא נוכל ללעוק עוד אבי אבי:

(עט) **ורתנו** עלינו עבודה קשה שהי' מכבדים
עלינו עבודה ה':

(פ) **ונצעק** אל ד"א אבותינו, כי האבות
הק' מלערים בקבר, (רש"י
נפ' חקת) וכאז"ל (פ"ח"ג י"ד) כשהביא השמחה
ליש א שמז יעקב:

(פא) **וירא** אלקים את בני וידע אלקים

אוחו למעלה לאור באור החחי' שיוכל עוד לשבז אל ה',

(פז) **טקמי** מעפר דל, למי שהוא בעיני עלמו דל, נצחי' עפר ואפר:

(פח) **מושיבי** עקרה הבית, ע"י החטאים הוא כאשה עקרה שלא ילדה, ורחל מבכה על בני', וע"י השובתיו מכה מישיבי עקרה הבית ואם הבגים תהי' שמחה, כן מכה בכי"א:

(פח) **הים** רחה ויניב ובמד' חיחא מה ראה ארינו של יוסף ראה, ולכאורה הלא מבואר בהכ"י מה לך הים כי חנום מלפני ארון חולי ארץ, אך אולי שניהם מחאימים לדבר אחד דמבואר בזה"ק (ח"א ל"ה) דע"י המילה נשלים לורה שי"ן דלי"ת יו"ד בתמונת האדם, ומה גם על הים"ט, ואולי ז"ש המגיד ובג"י היו מלויים שם, ר"ל שהי' נשמרים במדה יסוד והי' נשלים עליהם שם שי"ן ד', וז"ש המגיד הק' חיבת ליון נגימט' יוסף שעי"ז היו מלויים, וז"ש היס ראה ארונו של יוסף הרמז מדת ליס"ע שהיו נשמרים במדה יסוד, וממילא הי' נשלים שם ה' והיס כשראה שם השם ויטם, וזהו מלפני ארון חולי ארץ מלפני אלקי יעקב ר"ל מפני שם הק' שהי' נשלים והקוק עליהם:

∞ ∞ ∞

ומנית האסורים די"ה"ר, ממח"ז ומדעות נעסדות וחקירות, וכשיהי' נשרם כן בלבו נענע יהי' זוכה ומזכה בניו אחריו להורישם ענשו, כי ענע האב מישרש בכו, וזהו שכל' והגדה לבקר, הגדה מלשין המסכה, שחמשיך אח בניך אחרך לאמונת ה' עד סוף כל הדורות, ויאמרו לאמור בעבור זה עשה ד' לי, שיהי' באמת כן נשרם בלבם ששעה ד' ליי בלחמי ממלרים, וכמבואר בסה"ק שכל הנשמות היו במלרים להזדקך, ולמען הביא ארצנו לתת לנו את הארץ כי גם בא"י לריכס להיות בעלי אמונה בשלימות, וכמ"ס דה"ע"ה שכן ארץ ורעה אמונה:

(פד) **ונאמר** לפי"ז ד"ל שזכה לומר לפי"ז, לפני השי"ת, ע"ד וענית ואמרת לפני ד"א, שירה חדשה, אולי ע"ד שג' השל"ה הק' על אז"ל עזידין ישראל לומר שירה לעתיד, ולכאורה מה היא כפל הלשון, ופי' שישראל אומרים שירה עתה בגלות ע"מ שעתידין לשיר לעתיד, וזהו שירה חדשה:

מי כד' אלקינו ע"י לעיל אוח ל' ושייך לכאן:
(פה) **המגבי** לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ, אולי כמ"ס הה"ק מנעלו עה"כ מוריד שאל ויעל אם האדם פגם כ"כ שהוא בשאלו תחתית בעומקא דאבדון שאין עוד מדרגה פחותה אחריו ולפי שכל אנושי אין לו שום עצה ותחבולה, עכ"ז אם מבטן שאל לעק ילעק אל ה' להעלות נפשו לאור החי', מוריד שאל, הקב"ה ברוב רחמיו משפיל ומעמיק השאל עוד יותר, ויעל, וממילא נחטעה, שעדיין אינו עוד בדיוקא ההתהוה שלא יהי' לו תקוה חי', וזה"ש מי כד' אלקינו בעל הרחמים המשפילי לראות משפיל ומעמיק עוד יותר החתום ועי"ז מגבי' לשבת מעלה ומגבי'

מי שנדמה לו שהוא קרוב הוא עקר, ומי שידע אמתית פסח מרחוק אזי ה' נראה לו, הוא מקרבו נישע ימינו, כי לית אמת בלא אמונה ואמונה משהר המוח והלב, וז"ל א"א ופסח לבנו לעבדך באמת, וז"ל עבא ממלכיס, והגאולה הפסחית שיהי' במהרה בימינו יהי' ג"כ בזכות אמת כמאה"כ (ירמי' ל') הנני מושיעך מרחוק וכמ"ש כ"ק אחי אדמו"ר הק' בפ' וילא עיי"ש:

נסח אמת ממלכיס גאלחטו, אולי הכונה בזכות מדה אמת שהי' להם, ד"ל שידעו אמתית מלבם שהם מרוחקים מהש"י, וכאז"ל (שבת ק"ד) אמת מרחקא מילין, מי שידע שהוא מרחוק זהו איש אמת, כי אף הלדיק העובד ה' יודע שהוא עוד מרחוק כי הסיח נהורא איכמא הוא לגבי כהורא עילאה, ואין לדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יעטא, ולזאת עקר מקרבין מילין

אחרון ש"ס

יסוד, ואם זוכה לשמירת הצריח ממילא זוכה שדיבוריו הם בקו"ט, כי צריח הלשון מכונן נגד צריח המעור כמבואר בספר יצירה, וכנדע מילה בגימט' פה, וזה"ש בהמ"ד נאים אנו לומר לפניך שירה שהרי המילה מעידה עלינו שאנו פהורים, כי צריח המעור הוא מכונן נגד צריח הלשון ובס' ד' נקרא עלינו, וזהו ויאמרו לאמר כהי' אומרין לבנינו ובנינו לבניהן שיהי' אומרין לפניך כשירה הזאת, שיקדשו ויעהרו א"ע שיהי' נאים לפסח פה קדם רבון עלמין, (קילור הדברים): וכן אנהו היום בהשלמת החג הק' שנעברנו ע"י אכילת מלה מיכלא דמהימנותא לריך לזכור שלא לעזוב זאת, ושנהי' כך חמיד בכל ענינים ולעבוד הש"ת בתו"ת בטהרת הקודש ואל יאמר מה יש לו להש"ת מתורתי ותפלותי אלא יאמין שיש להש"ת נח"ר מעבודת שוכני צחי חומר, יהי' מי שיהי', וזה"ש בארע"ה והאמין בד' בגדל עמותותו ושפלותו כמו שאמר ואנכי עפר ואפר עכ"ל האמין בד' שכל עבודתו ומחשבתו עולים לרצון לפני מודן כל, וזהו עיקר אמונה להסכל חמיד בגלות ה' שצרא השמים וז"מי

(א) אף יסיר משה במד"ר הה"ד ויעלנו מבור שאון מטיע היון כו' לכך נאמר אח הסיירה הזאת נאים אנו לומר לפניך שירה שאין בנו עומאה והרי המילה מעידה עלינו שאנחנו פהורים כו' ואין זאת אלא מילה כו' ויאמרו לאמר נהי' אומרים לבנינו ובנינו לבניהן שיהי' אומרים לפניך כשירה הזאת בעת שתעשה להם ניסים:

אורי ביאור דברי המד' כאשר דברנו ער"ה הם ראה ויטם מה ראה ארונו של יוסף ראה, ולכאורה הלא מבואר בהפסוק לקמן שם מלפני אלקי יעקב ארון העולם, אך שניהם מוחאמים ועולים בקנה אחד, כידוע יוסף רמוז על מדה ליס"ע, ואם זוכה האדם לקדש ולטהר א"ע במדת יסוד נשלב צו לורת פדי בתענה האדם, כמבואר בזה"ק (פ' לך), וזה"ש הם ראה ויטם שראה ארונו של יוסף שנשמרים במדת יוסף וממילא הי' נרשם עליהם תמונת ד', וזהו הרמוז מלפני אלקי יעקב, ושניהם אחד הוא, וזהו עיקר עבודתנו לקדש ולטהר א"ע במדת

ושמי השמים וכל לבאים ואעפ"כ עיקר ראונו בעבודת אדם השפל אחרי אשר יסגר וזנח את ילדו ועוסק בחו"מ מעומק הלב וערבה לה' מנחתו וכמו שהאריך בזה המגיד הק' בפ' שופטים בלשונו הזהב, וכמו שנראה מדברי המד' להלן שם אמר הקב"ה למלאכים לא מפני שאני משפיל אהכס אני אומר שיקדמו חחילה אלא מפני שלא ימית אחד מהם, ונראה מזה איך חביבו אלל השי' דברי קודש ישראל לד' עד שבשביל שלא ימות חלילה אחד כדאי לדחות שירת המלאכים, וזהו עיקר האמונה ואמונת אברהם:

כל יושבי הצל כי לך חכרת כל צרך השגת כל לשון, והלדיק אחיתי אעפ"י שהוא פרוש ומובדל מן ההטא עכ"ז בזה אינו עוד מעביר רוח הטומאה מן הארץ, אבל הנבי"ח שכבר הפא וירד בזה מאה בחשונתו השלימה הוא מתקן את הרע ומעביר רוח הטומאה מן הארץ, כי בחשונה מאהבה מזדונוה נטשה זכיות (יומא פ"ו) שבטל כח הקליפה ומעבירה מן הארץ, וממילא גדול יותר מזדיק גמור, וזכ"פ וירא ישראל את מלכיה מת על שפח הים שראו כי בחשונתו מאהבה נעשה זכיות המיתו הספ"א והקליפה ונטלו לגמרי, ואזי מרוב אהבתם לד' באו ליראה אמתים יראת הרוממות, וז"ש ויראו העם את ה' עלם כס הוי' ב"ה, בגין דאיהו רב ושליט בכ"ע, וכידוע שמהבהבא בא אה"כ ליראה עליונה יראה אמתית, וכש"א לאהבה וליראה את שמך, שזהו עיקר העבודה, כן יזכו השי"ח לעבודה שלימה:

וזה"ש בהמד' שם בשביל האמונה שהאמין אברהם להקב"ה שנא' והאמין בד' וכו' ישראל לומר שירה, היינו שבאו לאותו אמונה שהאמין אברהם שהקב"ה חפץ בחיית של ישראל יהי' מי שיהי', שביל ישראל שקי' ראשית, ברא אלקים השמים והארץ, ואפי' מי שפוגם במה שפוגם ה"ו מ"מ בחו"מ מתקן הכל ושורף הכל וכש"כ (ירמי' כ"ג) הלא כה דברי כאש, וכהי' כלים מוכשרים לקבל התוה"ק בזמן קבלת התורה הבעל"ט:

(ג) **בברך** אשר עשה לכם ד"א במזרים לעיניך, כ"ק ארמו"ר זללה"ה זי"ע דנ"ק שכל הנסים במזרים היו למען תזכו לאחדות, שיטשה מלכס הייט טהכלל אגודה אחת, וזהו לעיניך מלשון יחיד:

(ב) **וירא** ישראל את מזרים מה על שפח הים וגו' ויראו העם את ד', ולבאורה מפני מה נתייראו עתה יותר מקודם, אולי עפמש"כ בשה"ק על אז"ל (ברכות ל"ד) במקום שבע"ת עומדין אין לדיקים גמורים יכולים לעמוד, והענין הוא ידוע עיקר העבודה הוא לברר הרע מעוב, ולהעביר רוח הטומאה מן הארץ, לתקן עולם בתלות שמים, וע"ז אנו מחכים שיכירו וידעו

והענין היא כידוע בשה"ק עה"כ (איכה ג') מפי עליון לא תלא הרעות, כי שבוב"ה הוא כולו טוב ומחנהג הכל בחסד וכל הענינים המחנגלים ובאים לעולם במקורם הם הסדים אמתים ואך מפאת המקבלים שמימת שגעלו נפסם בחטאים לא יוכלו לקבל וזהו ההסד הטובע חמיד בלי הפסק ועי"ז לא יכלו לקבל החסד כפי אשר נשפע ממקורו אבל באמת אפי' הדינים הם ג"כ מלא הכדים, ולאח נרין האדם לקדש ולטהר בי"ח

עלמו ושיהי' ראוי לקבל הטוב והחסד וכמ"ש
זבטש"ם הקי' עה"כ (תהלים ק"ב) ד' ללך
הש"י מתנהג עם האדם כפי מעשיו כמו הלל:

וְזָשׁ ההע"ה אשרי כל ירא ד' ההולך
בדרכיו, אשרי לירא ד', כי ד' הולך
בדרכיו ומתנהג עמו כפי מעשיו הטובים,
וזה"פ ככל אשר עשה לכם ד"א, היינו הדיון
והחסד הכל תלוי לטייבך, ר"ל בהנהגתך
ובמעשיך, ולזאת יסקול האדם חמיד מעשיו
בפלם אם יעשה הדבר אם לא אם יהי'
מזה לנח"ר להשי"ה יודע כי לא לעלמו
בלבד גרם במעשיו ההתאבדות למעלה
אם לשבט או להסד רק לכל העולם כולו,
כמו"ש בזה"ק מאן דפגט גרם לגרמי' גרם
לכה"ע כולו. וזהו ד' יברך את עמו בכלום,
ר"ל ע"י האחדות והשלוה שמהשב האדם
במעשיו שלא יגרום לחבירו רעה, כי אלה
הלאן מה חטאו שזהו עיקר השלוי' ד' יברך
את עמו, ב"ז הש"י משפיע אור החסד חמיד
חלמעלה בלי הפסק, וזה"פ בד"ק אאמו"ר
הכ"ל שכל הנסים והחסד היו בשביל שהי'
להם שלוי' ואחדות, ר"ל בשביל שהיו
מתכוונים חמיד שכל העולם כולו תלוי'
במעשיהם ורחמו על העולם כולו עי"ז ד'
יברך את עמו וזו להנסיס והחסד:

אף מי שלא קידש ופיהר עלמו ע"ע וימי
החג חלפו ועברו והוא העלה חרם בידו
כי לא הרגיש כלום מקדושת ימים הקדושים
ולא עשה תשובה בימים האלו, עכ"ז לא
יכול לבו אחר ויאמר לנפשו כואש כי
נגזר מימי חיו, כי יש לו זמן עוד ביום
אחרון ש"פ, וכאז"ל אפי' הי' רשע כל
ימיו ושב באחרונה אין מוכרין לו רשעתו,
ר"ל אף ששב רק באחרון ש"פ נתקבל
חשיבתו למעלה, וכמאה"כ (ישעי' מ"א) אני
ראשון ואני אחרון, אני מקבל תשובת
הראשונים ר"ל למי שעשאו תשובה בימים
הראשונים ואינם מתחייבים על יום האחרון,
ואני אחרון גם לתשובת אחרונים ר"ל מהיום
האחרון אני מקבל כי לא בזה ולא שקץ
ענות עני, וכש"א אלקי הראשונים ואחרונים,
שדמה לפני השי"ח ברוב רחמי כאלו עשה
תשובה בראשון, וממילא יוכל ג"כ להשתקף
בשמחה ישראל לשמוח בד' אלקי, וכש"כ
(משלי ל') והשתק ליום אחרון, כי בכל רגע
ורגע יש שהות לשוב בתשובה שלימה, וכמו"ש
המגיד הק' מקאזינץ זללה"ה כי באם לא
הי' תקו' לזה הרשע שיטבוד ה"ה הש"י אף
רגע אחד בודאי הי' חלף והלך לו, וגם
ל"ה כברא, אך הבו"ח הוא לופה ומביע
ע"ם כל הדורות ויודע תעלומות לב ועימד
ומלפיה כביכול על הדיבור של תו"ח או
שום דיבור של קדושה שיעשה לפניו מזה
הרשע ויהי' נח"ר לפניו כביכול, וזהו
הרמוז מה שנק' ליום הזה ב"ס אחרון
ש"פ, וכמו שיו"ש הזה הוא קדוש בקדושת
ימים הראשונים של יו"ט כן רמוז להאדם
שאם מתחזק א"ע ועושה תשובה עכ"פ ביום
האחרון נתקבל תשובתו ואין מוכרין לו
רשעתו ונתקדש בקדושה של מעלה, וכן הגמט
הי"ה

(ד) טעם קריאת יום שמיני ש"פ אחרון
ש"פ ולא שמיני ש"פ, אולי ע"פ
המבואר בפה"ק ע"ד ראב"ע שאמר הריני
בבן שנביט שנה הרמוז כי שנעת ימי חג
הפסח רומזים לשבעים שנה ימי חיי אבות
עלי ארץ, וכאשר האדם מתנהג ומקדש
זמטקו עלמו בשבעת ימים הקדושים הללו
כן הוא מתנהג בכל השבעים שנה, ואולם

היום אף שאין לנו שהות עתה הרבה, כי הגה וזס פנה עכ"ז ברגעים האלו יש לנו עוד זמן להתקדש ולמחר ולשוב בתשובה שלימה, כי אין להאדם רק להרגע שטומד בה וכמ"ש הרבי ר"ב עה"כ הנה טעמות נחת ימי כמו מי שמווד בחבל של שבעים אמה אין צידו רק הטעם שהוא בחוף ידו כן ימי חי האדם מה שעבר אין ומה שעתיד איננו עדיין ואין לך בו רק רגע ההוה, ברגע הוא נוכל להתקדש, ונוכה להרגיש עדיין אור קדושה ימי התג ויהי' גשש כאלו הרגשנו וקדשנו עצמינו בכל הז' ימים, ונוכה בזה לחשועת ד' בחוף הכלל ישראל:

ומסומאחינו להטעות כלי מוכן לקבל אור סו"מ וקדושה מא"ס ב"ה, ואולי זסו הרמז שנק' אחרון ש"פ לרמז כי ע"ע הי' האור קדושה נשטע מלעילא בבחי' פנים, והעיקר חפץ ורלון הי' לעבוד באהדל"ת בבחי' אחרית ע"ד וראית את אחריו, וכמ"ש במד' (פ' וארא) טובה אחריתו של ישראל מראשיתו של מזרים, ר"ל טובה שיטבדו ישראל את הי' בבחי' אחרית באהדל"ת, מראשיתו של מזרים, שהי' אז רק בבחי' פנים, אהדל"ע בלבד, ונוכה לעבוד את הי' כרלנו הטוב:

(ו) **ב"ב** רבינו הק' הזקן מוארקע זללה"ה י"ע דב"ק למה נק' הימים טובים

בשם רגלים, כמו שרגלים המה יסוד האדם הנבנה עליהם כן המה הימים טובים יסוד ובאים על כל השנה, היינו אס האדם מקדש ומטהר עלמו בזו"ע אז הוא לו לפימן טוב שיוכל לקדש ולטהר עלמו בכל השנה, ומה גם צחי: הספח, כמובאר בשה"ק הזוהר ממשוהו חמץ בפסח מונעת לו שלא יחטא, הזוהר ממשוהו שמץ ודופי ודבוק בקוב"ה מונעת לו שלא יחטא, שהיא שורש של כל השנה כמובאר בשה"ק ע"פ אז"ל (ב"ב קמ"ז) דריש שחא סימן לכל השנה בעיני קור וחוש כן היא חג הפסח סימן לעוני הנפש, וזהו שמור את חודש האביב שהחודש הזה הוא חג לכל השנה, והיא היא הכנה הראשונה לקב"ה, וכידוע שהכנות ושפלות היא הכנה הראשונה ושע"ז זוכה לאהבה רישים שרואה מעלת חבירו ומסרוגות עלמו, וכאז"ל ואהבת לרעך כמוך היא כלל גדול בחורה, וד' עו לעמו יתן ד' יברך את עמו בשלוס, באהבה ואחי', ומסוס זה נק' חג המלוא מל"ה היא לחס עוני, מלשין עני

(ה) **א"י** הטעם מה שנק' אחרון ש"פ עז"מ שבברטו לעיל (בשנת הו"מ אות א') עה"כ וראית את אחרי עפד"ק הרבי ר' צמר ממעזריטש על אז"ל (ברכות ה') גדול ההגנה מיגיע כפו יותר מיר"ש כי דרך הישרה שיבור לו האדם בעבוה"ב היא שיקדש ויטהר את עלמו באהדל"ת בהטעירותו שלו וזהו בחי' יגיע כפיו, וגדול יותר מיר"ש ממי שנשפט לו יראה מלעילא, והאור הגדול נוכה האדם באהדל"ת נק' בשה"ק בשם אחרית, וזהו וראית את אחרי שלא ילך להיות נשפט עליו מלעילא שמה יבוא אח"כ לאהדל"ת לעורר עלמו לעבוה"ב, רק יעבוד באהדל"ת, שזסו רלון וחפץ הי', וקדושה והאור הנשטע צליל התקדש חג הפסח היא י"י, אהדל"ע וכמו שהי' במזרים שהיו בבחי' ערוס וערי' רק הקב"ה בכבודו ובעלמו גנלה עליהם לגאלס, ואח"כ בהפסח גועליכ אלו האורות ואין משפיעין אלו האורות עוד רק ע"י אהדל"ת ע"י תו"מ, ולואה נלשונו צמ' סעירת העומר לפערינו מקליפותינו

מחוקים עלמס בתוך לרזחיהם בגלות החל
 הזו שחס בלי מרגיע מיום ליום הכל הוא
 ככה הנס שנעשה אז, וכמו ש' דהע"ה
 (ההלים ס') נחם ליראך נס להחנוסם,
 היינו שנס מנרים יהי' מתנוסס תמיד
 בתוכינו ובכח הזה יכולים אנחנו להתחזק
 בכל הרפסקאות דעדו עלינו עד גאולה
 העתידה להיות בב"א ולנצוה בתקות לור
 ישועתו וכמו ש' רבינו הק' מווארקע עה"כ
 (מיכה י') כימי לאחד מאמ"ל אראנו
 נסלאות, ולא כ' אעשה ופי' שכל הנסים
 שיהי' עד צאת הגואל בב"א הכל הי' מיד
 ביציא"מ, רק ל"ה אז בהתגלות ולעתיד יהי'
 נגלה לנו כל הנסים באחגליא, וזש"ה (שמ"ד
 פ' וארא) טובה אחריתן של ישראל מראשיתן
 כל מנרים, ר"ל כל הטובות והנסים שיהי'
 באחרית היא מראשית שנתת להם במנרים
 והכל נכלל אז:

(ח) **מה** לך הים כי חנום סידון חסוב
 לאחור, ולכא' למה לא כ' בלשון
 העבר כי נסת, וכ' בלשון עתיד והו', אולי
 סמו שבדרנו שכלא"א לריך לקנות לנ לעלמו,
 שלא יהי' אולי ססר לב, שיחבונן תמיד
 במעטיו כמה שענס ובפרט בפגה"ב, וידאב
 לבו פ"ז, ואולי שכעונותיו גרם כ"ז לעלמו
 ולכל העולם, ואם יתבונן בזה ולבו יהי'
 פסגר לקרעיס הש"י ברוב רחמיו יסוד
 ויחלוף מאתנו חיבף כל הצרות והגלים
 שעברו עלינו עד שנשאל להים ר"ל לגלי
 הים והצרות בעברו על ראשינו, מה לך
 כי חנום מהר, וישיבו מלפני אדון חולי
 ארץ, מלפני כבוד הש"י שנרא את הארץ
 בשביל ישראל לטוב להם תמיד, וכל השפעות
 ילך להם נסדר הישר והרצוי, ומפני זה
 אכתנו נסים:

חפל

עני שפלות והכנעה, וע"ז ועשית ספח לה'
 אל יך חזכה לבוא לאור ומקום קדושה
 דלעילא שנק' פסח, וכמו שהארכנו לעיל
 (אות ס"ח) ובמאה"כ מרת האכל במקום
 קדוש, ע"י הכנעה ושפלות שרואה שפ"ע
 ומשליך מעליו כל המח"ז והשעותים
 ומבטל עלמו להכלל ישראל זוכה לבוא
 למקום קדוש שנק' פסח, שהוא ע"י אמונה
 פשוטה וחסה, וזה הכנה ועלה נאמנה לכל
 השנה ובפרט לקבה"ת, ובמאה"כ (פ' האזינו)
 עם נכל ולא חסם ותרגומו דקבילו אורייתא
 ולא חכימו, ר"ל שהניחו כל החכמות
 והזקירות והאמינו אמונה פשוטה ותמה
 בכלל כל ישראל, וכמבואר במד' (איכה ס'
 ג') ר"א אומר כל המתפלל עם הציבור
 למד"ד לבניא שטשו טערה למלך בא עני
 א' ונחן חלקו בתוכה מה המלך אומר
 בשביל עני זה איני מקבלה בתמי', כך אם
 טברה לדיקים עומדים בתפלה ורשע א'
 ביניהם יעי"ש, כי בקרב קדושים נוכל
 להתקדש ולטהר עלמינו באמת בלי מחשבות
 זרות ותקירות ואמונות זרות בלתי לר' לבדו
 וכמ"כ בס' זקן אהרן ישראל בעת בה'
 עזרס ומגינס הכ' מחחיל בלשון יחיד ומסיים
 עזרס בלשון רבים ופי' אם נפש כי תחטא
 כ"כ עד שמרוב חטאים אין לו עוד שום
 חיוח דקדושה רק בלבד מה שנק' נשם
 ישראל אעפ"כ אם בופח בד' וישטן באלקיו
 וכולל עלמו בכלל ישראל זוכה לשזר ולישועה
 כן ישינו השי"ה:

(ח) **העושה** גדולות עד אין חקר נסים
 וכשלאות עד אין מבפר,
 היינו הנס של מנרים הוא ע"ס כל הדורות
 וזהו עד אין מבפר, וכל ההתחזקות שישראל

(ט) חסר סידור פסח כהלכתו ככל משפטו
 וחוקתו ט', משפט יראה
 להלדיקים הגדולים שיודעים כוונת וסודות
 הסורה ואללס נק' בשם משפטים, ואוחס
 שאינס יודעים רק פשטיות הסורה והמלות
 אללס נק' בשם חקים, ובחסדי השי"ת בהחג
 הק' שהוא בחי' ימינך הקרבינו חסד דקדושה
 גם הס מרגישים מקדושת החג הארות
 כפלאות כאו"א לפי בחינתו, ולכן כאשר
 זכינו לסדר אותו לריכים אנחנו לראות
 שמזה לעשותו שיסאר אללינו חמיד כח
 הקדושה הלו ולעבוד את השי" באמת מהיום
 והלאה, ולקדש ולטהר עצמיט להשליך כל
 המח"ז והשפוחים ולשמור את העינים והלב
 והמח ועי"ז פה' כלים מוכשרים להחזיק
 את קדושת האור של החג הק' ולקבל הסוה"ק
 בחוק הכלל ישראל:

